

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Charakteristika obecní policie a její místo v systému
veřejné správy**

Pavλίna Semrádová

© 2017 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Pavλίna Semrádová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Charakteristika obecní policie a její místo v systému veřejné správy

Název anglicky

The characteristics of the municipal police and its place in the public administration system

Cíle práce

Tématem práce je problematika obecní policie a její zařazení do systému veřejné správy. Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat historický vývoj obecní policie se zaměřením na České země. 2. Analyzovat a porovnat organizační strukturu a finanční zajištění obecní policie ve vybraných obcích olomouckého kraje.

Metodika

Práce bude postavena jako komparativní případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování (dotazník, polostandardizovaný rozhovor).

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

veřejná správa, státní správa, samospráva, veřejný pořádek, obecní policie, strážník

Doporučené zdroje informací

BRÁZDA, J. Komunální policie ve velkých městech. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. ISBN 978-80-7251-274-4.

LACINA, K. *Evropská veřejná správa*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2004. ISBN 80-86754-10-3.

NAHODIL, F. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-536-4.

PEKOVÁ, J. – JETMAR, M. – PILNÝ, J. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.

PEKOVÁ, J. – KADEŘÁBKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.

PILNÝ, J. – PEKOVÁ, J. – JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

POMAHAČ, R. *Veřejná správa*. V Praze: C.H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-447-6.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 29. 11. 2017

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Charakteristika obecní policie a její místo v systému veřejné správy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3. 2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za cenné rady a vedení při tvorbě mé bakalářské práce.

Charakteristika obecní policie a její místo v systému veřejné správy

Abstrakt

V mé bakalářské práci se zabývám charakteristikou a zařazením institutu obecní policie do systému veřejné správy. V teoretické části vymezuji a vysvětluji základní pojmy této práce, nahlížím do historie obecní policie a jejímu postavením v České republice. Objasnění pojmu veřejná správa a zařazení obecní policie jsou dalšími tématy. Dále se zabývám zřizováním a řízením obecní policie, její působností, pravomocemi a povinnostmi. V dalších kapitolách následuje podrobný popis struktury a činnosti obecní policie včetně specifikace finančního zajištění takovéto instituce. Nejobsáhlejší kapitola porovnává organizační strukturu a finanční zajištění obecní policie ve dvou obcích olomouckého kraje. Dále také srovnává tuto problematiku s vybranými okolními státy Evropy.

V závěru této práce poukážu na význam a opodstatnění obecní policie v systému veřejné zprávy a také na difference organizačních struktur obecní policie a jejich financování v různých městech jednoho kraje.

Klíčová slova: obecní policie, veřejná správa, státní správa, samospráva, veřejný pořádek, strážník

The characteristics of the municipal police and its place in the public administration system

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to characterize and classify the municipal police institute into the system of public administration. In the theoretical part I deal with the definition and explanation of the basic concepts of this work, with an overview of the history of the municipal police and its position in the Czech Republic. Clarifying the concept of public administration and the inclusion of the municipal shelf are other topics. I also deal with the establishment and management of the municipal police, its competencies, powers and obligations. The next chapters are followed by a detailed description of the structure and activities of the municipal police, including the specification of the financial security of such an institution. The most comprehensive chapter compares the organizational structure and financial security of the municipal police in three municipalities of the Olomouc region.

At the end of this work, I point out the significance and justification of the municipal police in the system of the public report, as well as the differences in organizational structures of the municipal police and their financing in different cities of one region.

Keywords: municipal police, public administration, state administration, local government, public order, police

Obsah

1 Úvod.....	7
2 Cíle, výzkumné otázky a metodika práce	8
2.1 Cíle práce	8
2.2 Výzkumné otázky.....	8
2.3 Metodika práce.....	9
3 Teoretická východiska	10
3.1 Historie a vývoj obecní policie	13
3.1.1 Vývoj obecní policie do roku 1918	13
3.1.2 Obecní policie v meziválečném období.....	15
3.1.3 Vývoj obecní policie v letech 1945 až 1989.....	16
3.1.4 Novodobá historie obecní policie	17
3.2 Postavení a úkoly obecní policie.....	18
3.2.1 Zařazení v systému bezpečnostních složek	18
3.2.2 Zřízení a struktura obecní policie	19
3.2.3 Organizace a řízení obecní policie.....	20
3.2.4 Povinnosti a úkoly obecní policie.....	21
3.2.5 Povinnosti a oprávnění strážníků.....	22
3.3 Veřejná správa, státní správa a samospráva.....	25
3.3.1 Veřejná správa	25
3.3.2 Státní správa.....	27
3.3.3 Samospráva.....	28
3.3.3 Obec, místo obecní policie ve veřejné správě.....	30
3.4 Komparace institutu obecní policie v ČR se zahraničím	31
3.4.1 Velká Británie	31
3.4.2 Francie	33
3.4.3 Švýcarsko.....	34
4 Vlastní práce	38
4.1 Obecní policie Šumperk.....	35
4.1.1 Stuktura, organizace a řízení.....	38
4.1.2 Financování.....	40
4.1.3 Dotazníkové šetření	41
4.2 Obecní policie Zábřeh na Moravě.....	53
4.2.1 Stuktura, organizace a řízení.....	54
4.2.2 Financování.....	55
4.2.3 Dotazníkové šetření	55

5	Výsledky a diskuse	68
5.1	Komparace obecní policie měst Šumperk a Zábřeh na moravě	68
5.1.1	Stuktura, organizace a řízení	68
5.1.2	Financování	68
5.1.3	Dotazníkové šetření	69
6	Závěr.....	72
7	Seznam použitých zdrojů	73
8	Přílohy	78

1 Úvod

Klíčovým úkolem státu je zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku. Stát se však nepodílí na zmíněném úkolu samostatně. Díky tomu, že stát můžeme rozdělit na území jednotlivých obcí, svou roli na ochraně klidu a pořádku na svém území hrají také obce. Stát přenáší zaručení místních záležitostí veřejného pořádku na obce jako základní územní samosprávné celky. K tomu jim byly svěřeny konkrétní prostředky a jedním z nich je institut obecní policie, který je oprávněna zřídit každá obec. Ve své práci se budu zabývat obecní policií, její charakteristikou a místem v systému veřejné správy v České republice.

V první kapitole se budu zabývat historií a vývojem subjektu obecní policie. Takovéto bezpečnostní složky mají v českých zemích bohatou historii a pro správné pochopení dnešní podoby obecní policie je důležité nahlédnout i do minulosti. Druhá teoretická kapitola popisuje postavení a úkoly obecní policie. Identifikuji a zařadím obecní policii do systému bezpečnostních složek. Popíšu a nastíním všeobecnou organizaci a vysvětlím, kdo a jak zřizuje obecní policii. V této kapitole rovněž přiblížím povinnosti obecní policie, způsoby organizace a její řízení. Dotknu se také tématu pojednávajícím o povinnostech a oprávněních strážníků obecní policie. Aby bylo možné zařadit institut obecní policie do systému veřejné správy, budu třetí kapitolu věnovat vysvětlení zásadních pojmů jako je obec, správa, státní správa a samospráva. Ve čtvrté kapitole teoretické části porovnáám pro lepší rozhled obecní polici v ČR se stejnými instituty v Evropě. Pro srovnání jsem vybrala Velkou Británii, Francii a Švýcarsko.

Po teoretické části, ve které splním hlavní cíl mé práce a to je charakterizovat obecní polici a její místo ve veřejné správě, bude následovat část praktická. Vlastní práce. V této části budu blíže charakterizovat a popisovat obecní policii ve dvou českých městech, Šumperku a Zábřehu na Moravě. Budu se věnovat u každého města struktuře, řízení, organizaci a financování obecní policie. V každém z výše zmíněných měst také provedu dotazníkové šetření zaměřené na tři skupiny respondentů. Bude se jednat o veřejnost, městské zastupitele a strážníky příslušné obecní policie.

Na základě dotazníkového šetření a jeho vyhodnocení odpovím v kapitole výsledků na stanovené výzkumné otázky.

2 Cíle, výzkumné otázky a metodika práce

2.1 Cíle práce

Má práce se zabývá charakteristikou institutu obecní policie a objasňuje také, jaké místo zaujímá v systému veřejné správy. Aby bylo možné toto téma zpracovat, je třeba proniknout do hloubky problematiky a pochopit souvislosti. Stanovila jsem si tedy v této práci hlavní cíl, následovaný dílčími cíli.

Hlavní cíl:

Hlavním cílem mé bakalářské práce je vymezení a charakteristika institutu obecní policie ve veřejné správě.

Dílčí cíle:

1. Objasnit historický vývoj obecní policie
2. Charakterizovat samosprávu, veřejnou správu.
3. Analyzovat výkon veřejné správy, strukturu organizací a financování ve městech Šumperk a Zábřeh na Moravě.
4. Komparace měst Šumperk a Zábřeh na Moravě ve smyslu výkonu veřejné správy, organizace, struktury a financování.

2.2 Výzkumné otázky

1. Jsou pravomoci strážníků obecní policie přiměřené k výkonu jejich služby?
2. Je městská policie dobře technicky vybavena?
3. Je financování obecní policie dostatečné vzhledem k úkolům a povinnostem této instituce?
4. Je mzda strážníků obecní policie adekvátní k jejich povinnostem a úkolům?
5. Je počet strážníků obecní policie pro konkrétní město dostačující?
6. Jaké činnosti konají strážníci obecní policie zbytečně?

2.3 Metodika práce

V praktické části bakalářské práce byl pro získání informací použit kvantitativní výzkum – dotazovací metodou. Jako vhodnou formu této metody pro mou práci jsem zvolila dotazníkového šetření.

Dotazník je široce používaná technika v případě zkoumání velkého počtu osob. Kvalita informací získaných dotazníkem závisí na úrovni jeho konstrukce i na spolehlivosti výpovědi osob, které se výzkumu účastní. Velkým problémem je formulace otázek, které nesmí působit sugestivně a mnohoznačně. Dále musí být jednoduché a srozumitelné všem respondentům.

Před provedením hlavního výzkumu jsem provedla předvýzkum, abych zjistila, zda jsou otázky srozumitelné a kolik času zabere vyplnění dotazníku. Předvýzkum byl proveden na pěti náhodně oslovených občanech města Šumperk. Všichni otázkám plně rozuměli a vyplnění dotazníku trvalo v průměru 10 minut. Těchto pět respondentů se hlavního výzkumu nezúčastnilo. Šetření probíhalo formou e-mailového rozeslání a také formou osobního předání konkrétním respondentům. Dotazování byli náhodní občané měst, příslušníci městské policie a zastupitelé konkrétních měst, ve kterých probíhal sběr dat. Dotazník byl anonymní.

V dotazníku byly zvoleny uzavřené otázky (s možností výběru z nabídky konkrétních položek) nebo polouzavřené otázky, které kromě výběru odpovědi z nabídky umožňovaly doplnění v položce „uved'te jaké (jiné)“. Uzavřené otázky zajišťovaly jasný a pro respondenty časově nenáročný způsob odpovědi. Tyto otázky byly doplněny otázkami otevřenými, které poskytly respondentům příležitost volně se vyjádřit a upřesnit odpovědi na předchozí uzavřené (polouzavřené) otázky. V dotazníku bylo definováno 15 otázek. Prvních šest otázek se týkalo vstupní charakteristiky respondentů. Následující otázky zjišťovaly všeobecné vnímání městské policie jako celku. Smyslem bylo porovnat vnímání konkrétních faktů zastupiteli, běžnými občany a příslušníky městské policie.

3 Teoretická východiska

3.1 Historie a vývoj obecní policie

Má bakalářská práce má za úkol charakterizovat obecní polici a její místo v systému veřejné správy. Aby bylo možné vytvořit širší rámec pohledu na danou problematiku je potřeba nejprve nahlédnout do historického vývoje této instituce a poukázat na to, že obecní policie má na našem území dlouhou tradici sahající až do středověku. Velmi podstatným faktem je například to, že u nás v minulém století po několik desetiletí obecní policejní sbory vůbec neexistovaly a to počínaje rokem 1945. K obnovení těchto sborů došlo až se změnou společensko-politických poměrů po roce 1989, tedy po pádu komunistického režimu.

3.1.1 Vývoj obecní policie do roku 1918

Počátky vzniku obecní policie úzce souvisejí s vývojem obcí a měst. Ty měly od pradávna zájem na ochraně klidu a pořádku na svém území. Státy si většinou vytvářely armády, aby zajišťovaly ochranu jejich území před nepřítelem zvnějšku, ochrana veřejného pořádku v obcích zůstala na obcích samotných, a proto prvotní policejní sbory nebyly produktem státu, nýbrž obcí a měst. Tyto policejní sbory se samozřejmě ještě neoznačovaly jako obecní, příp. městské policie, nicméně podle činností, které vykonávaly, se pravděpodobně jednalo o orgány stejného typu. Na druhou stranu je nutné podotknout, že v nejranějších obdobích měly blízko k armádě, a proto je někdy obtížné určit, zda šlo o činnosti vojenské nebo se jedná o nové činnosti vykonávané speciálními bezpečnostními sbory.

Období středověku je neodmyslitelně spojeno se středověkými hrazenými městy, neboť tyto objekty měly obrovský strategický význam. Města byla většinou obehnaná hradbami a představovala uzavřené pevnosti. K nejdůležitějším úkolům proto patřila ostraha městských hradeb, bran a věží. Pokud se zrovna neválčilo, mělo jejich hlídání především policejní význam, protože tak bylo možné efektivně regulovat vstup nežádoucích osob na území města a zabránit jim narušovat pořádek ve městě (Macek, Uhlíř, 2004, s. 28-31)

Za první specializované městské policejní složky lze dle Macka a Uhlíře (2004, s. 21-23) považovat městské žoldnéře. Ti byli placeni z rozpočtu města a k jejich úkolům patřilo zejména hlídat městská vězení, střežit městská mýta, pronásledovat lupiče a bandity

ve městě, někdy i v jeho okolí. Zpočátku jejich službu vykonávali sami měšťané, později byly najímány specializované osoby, které policejní službu vykonávaly jako žoldnéři z povolání. Existovaly samozřejmě i jiní činovníci mající na starost veřejný pořádek. Byli jimi například konšelé, žoldnéři najímáni jako strážci bran, mostů či jiných strategických staveb nebo ponocní, kteří napomáhali při udržování nočního klidu. Roku 1579 vstoupilo v platnost tzv. Městské právo, které obsahovalo řadu norem upravujících poměry městské chudiny a také opravňovalo konšely, aby čistili město od povalečů a trestali je buď vězením, vyhnáním z města, dokonce mohli vykonávat i popravu.

V době pohusitské získává v oblasti policejní exekutivy ve městě významné postavení rychtář spolu se svou družinou. Jde vlastně o obecního policejního úředníka, a tedy o hlavní policejní orgán ve městě. Byl pověřen stíháním zločinců a zejména péčí o zachování pokoje a bezpečnosti ve městě, k čemuž patřila i péče o noční klid v ulicích. K náplni jeho práce náleželo například zamezení výtržnostem a rvačkám v ulicích, dále měl se svou družinou zabraňovat krádežím a stíhat ty, kdo na ulici nosí přes zákaz zbraně. Jeho činnost představovala základní policejní činnost po období celého středověku (Macek, Uhlíř, 2004, s. 28-31).

Moderní obdoba dnešních městských či obecních policí se u nás objevuje v polovině 18. století. Přestože se s nimi lze setkat ve velkých městech, konkrétně v Praze, Brně a Opavě, častěji a dříve se objevují v menších městech, kde služba obecně nebyla na takové úrovni jako ve větších centrech. Z tohoto důvodu dochází na konci 19. století k přijetí opatření, podle kterého byly obecní policejní sbory postaveny pod inspekční dozor četnictva. Strážníci byli městskými zaměstnanci a podléhali příslušnému magistrátu nebo obecnímu zastupitelstvu. Jak uvádí Macek a Uhlíř (2004, s. 30) jejich počty byly dost nízké, což dosvědčuje fakt, že třeba v Praze působil sbor čítající okolo 70 mužů, po roce 1787 se zvýšil na 160 mužů. Zdejší městská policie se nazývala městská stráž a jejím hlavním úkolem bylo provádění výkonu služby v ulicích a v blízkém okolí města. K tomu byla vybavena šavlemi a později navíc ještě puškami.

V Brně byla městská policie založena roku 1866, přičemž počet strážníků činil v té době 90 mužů. O dva roky později to bylo již 100 mužů a na počátku 20. století počet strážníků dosahoval 230 mužů. Brněnská městská policie podléhala purkmistrovi, ovšem její řízení měl na starosti policejní úřad, což byl speciálně vytvořený orgán brněnské obecní rady, v jehož čele stál městský úředník v hodnosti magistrátního rady. Oprávnění a povinnosti strážníků byly podrobně upraveny tzv. první služební instrukcí z roku 1866.

Obsahovala mimo jiné podmínky pro přijetí k brněnské městské policii a určila výzbroj strážníků. Tu tvořila nejprve jen šavle, později k ní přibyly revolvery (Macek a Hájek, 1998, s. 27-28).

3.1.2 **Obecní policie v meziválečném období**

Po vzniku samostatného československého státu jsme se v oblasti organizace policie, stejně jako v mnoha jiných oblastech, inspirovali habsburskou monarchií. Vedle sebe působili četníci, státní policie a policie komunální. Vláda byla zákony č. 165/1920 Sb. a č. 306/1924 Sb. zmocněna zřizovat státní policejní úřady v jednotlivých obcích dle vlastního uvážení (Macek, Uhlíř, 2004, s. 27).

V obcích, kde nefungovala policie, konalo bezpečnostní službu četnictvo. Jinak zajišťovalo četnictvo i nadále bezpečnostní službu v terénu. Obce měly právo (nikoli povinnost) zřizovat vlastní policejní sbory (Macek, Uhlíř, 2004, s. 68). Četníci měli povinnost místní policii pomáhat v případech, kdy tato policie na konkrétní daný zákrok nestačila. K takovéto spolupráci docházelo například během dohledu na výroční trhy, posvícení či veřejné zábavy.

Vetešník a Jemelka (2009, s. 46) popisují toto období jako velmi různorodé, jelikož každá obec, která zřídila obecní policii, měla svá specifika. Dá se říci, že policie komunálního typu ale stála v pozadí státních složek, což lze demonstrovat i na celkovém počtu zaměstnanců tohoto typu policie, který byl kolem 1 500 osob v celém Československé republice.

Dne 14. března 1939 vyhlásilo Slovensko nezávislost, čímž oficiálně zaniklo Česko-Slovensko a následující den zahájila německá armáda okupaci zbývajících státního území. Výnosem Adolfa Hitlera vznikl dne 16. března 1939 na okupovaném území Protektorát Čechy a Morava. Jednalo se o autonomní celek s vlastní vnitřní správou, který se stal součástí Německé říše. Nejvyšší výkonná moc náležela říšskému protektoru, který byl jmenován Hitlerem jako jeho zástupce v protektorátu. Přestože protektorát disponoval některými vlastními orgány (měl státního prezidenta a protektorátní vládu) a alespoň částečně jevil známky suverénního státu, nejvyšší protektorátní správa byla vždy vykonávána německými orgány. Dosavadní právní řád v protektorátu zůstal v platnosti, pokud ovšem neodporoval „smyslu převzetí ochrany Německou říší“. Protektorátu zůstala zachována alespoň menší míra autonomie, což se projevovalo například v tom, že i nadále mohl vydávat vlastní právní předpisy. Vedle něj příslušelo toto oprávnění nově i Německé

říši, která mohla vydávat právní předpisy s platností pro protektorát (Macek, Uhlíř, 2001, s. 7-11).

V roce 1942 došlo k přejmenování místní policie na obecní výkonnou policii, která měla vykonávat policejní úkoly náležející obci. Tato policie se členila na uniformovanou a neuniformovanou. Pokud měla obec více než 10 tisíc obyvatel, měla povinnost zřídit obecní výkonnou policii uniformovanou i neuniformovanou. Obce s více než 5 tisíci obyvateli zřizovaly pouze uniformovanou složku obecní výkonné policie. V obcích, ve kterých tato policie nebyla zřízena, fungovala protektorátní policie. Obecní výkonná policie měla v Čechách velitelství ve 27 městech. O zřízení a udržování obecní výkonné policie rozhodoval ministr vnitra. Otázky z oblasti konkrétního rozhodování o výkonu funkce a kontrole její činnosti náležely orgánům obce, zatímco otázky z oblasti výstroje, výzbroje a výcviku patřily do působnosti ministerstva vnitra (Brázda, 2008, s. 18).

V tomto je patrné, že podřízenost obecní výkonné policie byla trojí – obecním orgánům, ministerstvu vnitra a politickým úřadům. Náklady na obecní policii nesla obec, která měla možnost získat příspěvek na ně. Obecní policie se v jednotlivých oblastech řídí lokálními služebními řády, které byly tvořeny v těchto oblastech podle konkrétních potřeb a podmínek. Úkolem obecní policie bylo udržování veřejného pořádku a bezpečnosti majetku a osob, a to státních občanů i cizinců. Její činnost byla dvojího zaměření – preventivní a represivní. V čele uniformovaného sboru stál velitel stráže, který byl podřízen správci policejního úřadu a ten pak starostovi obce (Macek, Uhlíř, 2004, s. 87).

V této době ovšem ještě výkon obecní policie, stejně jako její výstroje, nebyl sjednocen. Nejsložitější to bylo v období protektorátu, kdy byly vytvářeny ještě další bezpečnostní složky, mezi kterými docházelo k vzájemné spolupráci. V roce 1944 došlo k podřazení obecní policie pod policii protektorátní.

3.1.3 Vývoj obecní policie v letech 1945 – 1989

Po volbách v roce 1946 se k moci dostává vítězná komunistická strana. Komunisté měly o činnosti a postavení policejních sborů zcela jiné představy a zrušily tak tradiční institut na našem území jako jsou obecní policie a četnictvo. Důvodem k tomuto kroku bylo to, že podle komunistů představovaly obě složky přežití instituty, které byly až příliš spojeny s předchozím společensko-politickým uspořádáním poměrů v českých zemích. Zbývající policejní složky komunisté sjednotili a vytvořili tzv. Sbor národní bezpečnosti (SNB), zahrnující dvě složky – Veřejnou bezpečnost a Státní bezpečnost. Činnosti, které

doposud vykonávala policie, spadali právě pod institut Veřejné bezpečnosti. Tradiční název označující bezpečnostní sbory na našem území – policie – byl zrušen, protože stejně jako pojem četnictvo byl komunistickou stranou prohlášen za buržoazní, a tedy nevhodný (Macek, Uhlíř, 2004, s. 86-87).

Činnost obecních policií byla tedy ukončena zejména z důvodů politických a ideových. Zásadním důvodem bylo také to, že po roce 1945 nedošlo ke kontinuitě veřejné správy s veřejnou správou první republiky. Především docházelo k postupnému vytlačování obecní samosprávy a následně vznikly národní výbory jako nositelé státní moci. Rovněž přestal být činěn rozdíl mezi státní správou a samosprávou a veškerá veřejná správa se označovala jako státní správa. Komunistický režim usiloval o vytvoření jednotného bezpečnostního sboru, který bude zajišťovat bezpečnost a ochranu veřejného pořádku na území celého státu. Nepovažoval za vhodné, aby se na tomto úkolu podílely v mezích své působnosti obce, protože tento úkol považoval za příliš náročný, který je schopen jako jediný nejlépe zajistit pouze stát.

3.1.4 Novodobá historie obecní policie

K obnově komunálních policejních sborů došlo až po roce 1991, resp. od roku 1992 na základě nově přijatého zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii“ (jehož předlohou se stal zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR) začali ve velké míře vznikat obecní a městské policie (Macek, Uhlíř, 2004, s. 95).

Kromě výše uvedených aspektů vedoucí k obnovení obecních bezpečnostních sborů v naší zemi po roce 1989, hovoříme o dvou skutečnostech, jež vedli k jejich znovuzavedení. V první řadě takovýto institut byl zaveden a úspěšně fungoval ve vyspělých západních zemích (USA, SRN atd.). Tou další byla jistá „pachuť“ a nedůvěra společnosti k policii ČR jako nástupci ne příliš oblíbené Veřejné bezpečnosti a vzpomínka na sice již zaniklou ale nezapomenutelnou a nenáviděnou druhou složku Sboru národní bezpečnosti – Státní bezpečnost. Tedy tajnou policii pronásledující odpůrce komunistického režimu (Vetešník a Jemelka, 2009, s. 46-47).

Obecní policie v současnosti je ve spoustě aspektů velmi podobná té před rokem 1945. Například proces zřizování a rušení obecní policie, řízení a stanovení vstupních kritérií pro přijetí do sboru obecní policie. Na druhou stranu zásadně došlo ke změně v názvu. Dříve byly tyto jednotky pojmenovávány různě např. stráž, stráž města, městská stráž, policie města apod. Dnes došlo na ustálení názvu na obecní příp. městská policie.

Sjednotil se také rozsah práv a povinností příslušníků obecní policie, jsou vyšší nároky na vzdělávání strážníků a na systém jejich odborné přípravy. V neposlední řadě také mluvíme o větším počtu příslušníků obecní policie než před rokem 1945 (Macek, Uhlíř, 2004, s. 97).

Do dnešní doby prošel zákon o obecní policii řadou legislativních úprav a změn, v tomto smyslu se většinou jednalo o reakce na praktické potřeby rozšíření kompetencí městských strážníků. Další změny se dají vzhledem k dynamickému vývoji společnosti očekávat i v budoucnosti. Současná legislativa tedy charakterizuje obecní policii jako orgán obce, který je zřizován a rušen obecním zastupitelstvem obecně závaznou vyhláškou.

3.2 Postavení a úkoly obecní policie

Obecní policii určuje především zákon o obecní policii. K dalším právním předpisům, které s problematikou bezprostředně souvisí, patří vyhláška MV ČR č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii a vyhláška MV ČR č. 444/2008 Sb., o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka obecní policie. Mezi právními předpisy, které se také týkají existence a činnosti obecní policie, lze jmenovat například zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů či zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů.

Činnost obecní policie je chápána jako veřejně prospěšná činnost, která napomáhá k ochraně bezpečnosti nejen osob, ale i majetku. Obec si na svém území prostřednictvím obecní policie udržuje veřejný pořádek a klid. Na druhou stranu je nutno uvést, že nenahrazuje činnost Policie ČR. Obecní policie má zřízenou i tísňovou linku. Na bezplatné telefonní číslo 156 se mohou obracet občané s žádostmi o pomoc. Hovory na linkách se zaznamenávají kvůli zpětné kontrole a vyhodnocení.

3.2.1 Zařazení v systému bezpečnostních složek

V České republice působí řada subjektů, které se spolupodílejí na ochraně života a zdraví občanů, majetku, veřejného pořádku a dalších zájmů a hodnot společnosti i jedince. Policie ČR tak není jediným subjektem odpovědným za ochranu společenských vztahů.

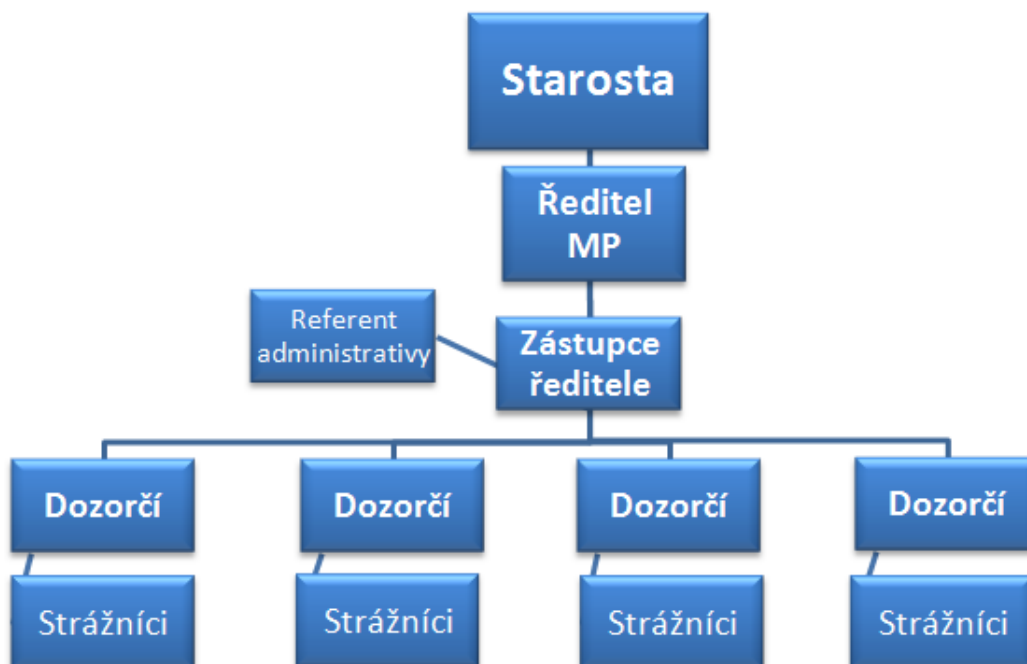
Vzhledem k složitosti a náročnosti úkolů, které je nutné zajistit pro plynulý a bezproblémový chod společnosti se přirozeně znásobuje množství subjektů působících v této oblasti. Při plnění uvedených úkolů spolupůsobí místní policejní orgány, ale i soukromé bezpečnostní služby a jiné subjekty, vyvíjející činnost na komerčním základě a doplňují tak činnost Policie ČR. Jedná se však pouze o věcné kompetence a vzájemné doplňování se při plnění společných úkolů vymezených zákony a jinými právními předpisy (Macek, Uhlíř, 2004, s. 85).

Z hlediska obecného zaměření činnosti orgánů obcí, resp. obecní a městské policie lze hovořit o plnění pořádkových úkolů, tedy realizaci pořádkové činnosti, kterou lze chápat jako plnění běžných, každodenních úkolů na úseku ochrany veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku. Omezování negativních jevů, jejichž podstatou je narušování veřejného pořádku a ohrožování bezpečnosti osob a majetku patří do kompetencí Policie ČR. Přesto však, obzvláště v období posledních let, došlo ke znásobení počtu subjektů, které se spolupodílejí vedle Policie ČR na plnění některých významných společenských úloh. Mezi tyto subjekty zařazujeme vedle soukromých bezpečnostních služeb, jejichž postavení je pouze rámcově vymezeno zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, právě subjekt obecní a městské policie (Macek, Uhlíř, 2004, s. 85-86).

3.2.2 Zřízení a struktura obecní policie

V § 1 zákona o obecní policii je stanoveno, že obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou. Toto oprávnění vyplývá rovněž z § 35, § 35a a § 84 zákona o obcích. Posledně zmíněný paragraf v odst. 2 písm. s) vyhrazuje oblast samostatné působnosti obce a říká, že: „Zastupitelstvu obce je vyhrazeno zřizovat a zrušovat obecní policii.“ Stanovení zřizování obecní policie jako možnosti (nikoli povinnosti) je plně v kompetenci obce, jež sama zodpovědně rozhodne, zda na jejím území je fungování vlastní obecní policie nezbytné a zda daná obec má finanční prostředky na zabezpečení jejího chodu. V mnoha případech dají obce přednost uzavření veřejnoprávní smlouvy o spolupráci obcí v oblasti působnosti obecní policie před zřízením vlastní obecní policie. Obecní policie zřízená v obci, která je městem, statutárním městem, nebo v hlavním městě Praze, je označována jako městská policie (Vetešník a Jemelka, 2009, s.52).

Obr. 1. Všeobecný organigram obecní policie

3.2.3 Organizace a řízení obecní policie

Pro zajištění správného fungování obecní policie je zásadní, aby ji někdo řídil. Podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, spadá řízení obecní policie do pravomoci starosty obce nebo jiného člena zastupitelstva obce pověřeného právě zastupitelstvem. Na návrh těchto osob může zastupitelstvo pověřit plněním některých úkolů obecní policie určeného strážníka, který se stane ředitelem obecní policie. Ze zákona nevyplývá žádné omezení v rozsahu úkolů, které mohou být této osobě svěřeny – záleží tedy pouze na uvážení zastupitelstva obce.

Způsob řízení a organizace všech činností obecní policie je přímo závislá na znalostech, vědomostech, zkušenostech a ostatních kompetencích nejvyššího představitele obecní policie, tedy ředitele a jeho nejbližších spolupracovníků. Čím větší obec je, tím se stává náročnější a složitější vést a řídit tento bezpečnostní sbor. Není výjimkou, že většina menších měst a obcí má ve vedení obecní policie samotného starostu. Naopak větší města a obce zmocňují určeného strážníka k řízení obecní policie. Tento zmocnění strážník je potom označován titulem ředitel, náčelník nebo velitel obecní (městské) policie. Podle Ustanovení § 2 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

mezi jeho základní odpovědnosti a úkoly patří řídit, organizovat a usměrňovat veškeré činnosti obecní policie.

3.2.4 Povinnosti a úkoly obecní policie

K prioritním úkolům obecní policie patří zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Samotný pojem „veřejný pořádek“ ovšem náš právní řád nemá definován, ale obecně lze pod ním chápat soubor pravidel chování na veřejnosti. Tento soubor tvoří jak pravidla obsažená v právních normách, tak i pravidla chování, která právně vyjádřena nejsou, ale jejich dodržování je podle obecného názoru a přesvědčení nezbytnou podmínkou klidného a spořádaného společenského soužití a to ve veřejném zájmu. Samotný pojem „veřejný pořádek“ je rovněž znakem skutkové podstaty přestupků dle §47 a 48 zákona o přestupcích. Pod pojmem „místní záležitosti veřejného pořádku“ je pak možno podřadit vše, co v té konkrétní obci či městě je vyžadováno, aby ve veřejném zájmu bylo dodržováno. Proto zde mohou být zahrnuta i jiná jednání, která sice ještě skutkovou podstatu přestupku proti veřejnému pořádku nenaplňují, ale mohou být přímým podnětem vedoucím k nespokojenosti občanů se stávajícím stavem nebo situací. Při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku obecní policie plní dle §2 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů zejména tyto úkoly:

- a) přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku,
- b) dohlíží nad dodržováním pravidel občanského soužití,
- c) přispívá v rozsahu stanoveném tímto nebo jiným zákonem k bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích,
- d) odhaluje přestupky a jiné správní delikty,
- e) upozorňuje fyzické a právnické osoby na porušování obecně závazných právních předpisů a činí opatření k nápravě.

Vlastní úkoly a činnosti obecní policie plní v katastru obce, která obecní policii zřídila. Hovoříme tedy o pravidle „teritoriality.“ Výjimku z pravidla teritoriality umožňuje příslušné ustanovení zákona, kdy na základě uzavřené veřejnoprávní smlouvy mohou vykonávat strážníci svou činnost i na území jiné obce v témže vyšším územním samosprávném celku. Omezujícím faktorem této smlouvy je skutečnost, že smluvními stranami jsou dvě obce, z nichž jedna nemá zřízenou vlastní obecní policii. Nejedná se tedy o rozšíření policejní spolupráce mezi obcemi.

3.2.5 Povinnosti a oprávnění strážníků

V první řadě je třeba definovat, kdo je to strážník obecní policie. Strážník obecní policie je úřední osoba, zaměstnanec obce, která je v pracovním poměru k obci a je tedy zařazený do obecní policie. Vzhledem k tomu, že je strážník oprávněn zasahovat do práv a svobod jiných osob a s ohledem na jeho postavení, musí na rozdíl od jiných zaměstnanců obce splňovat specifická kritéria. Strážník by také měl mít dobrou pověst a svým chováním v pracovní i mimopracovní době významně přispívat k řádné reprezentaci obce. Strážníkem se může stát občan **České republiky**, který je:

- bezúhonný
- spolehlivý
- starší 21 let
- zdravotně způsobilý
- dosáhl středoškolského vzdělání s maturitní zkouškou
- má osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů

K zásadním povinnostem strážníka obecní policie patří, aby při provádění zákroků a úkonů k plnění úkolů obecní policie dbal cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustil, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného zákrokem nebo úkonem. Pokud je strážníkem realizovaný zákrok nebo úkon spojen se zásahem do práv a svobod občana, je strážník takovou osobu povinen předem poučit o jejich právech. Nelze-li osobu poučit před zákrokem či úkonem, povaha a okolnosti zákroku nebo úkonu to neumožňují, poučí strážník osobu ihned, jakmile to okolnosti dovolí. Strážník obecní policie je povinen každé osobě, pokud o to požádá, poskytnout pomoc v rozsahu svých povinností a oprávnění. Jak je tedy patrné strážník při výkonu své činnosti působí preventivně, ale i represivně. Další z povinností strážníka je provést zákrok, úkon, nebo učinit jiné opatření v pracovní době a to je-li páčán trestný čin, přestupek či jiný správní delikt, nebo je-li důvodné podezření z jejich páčání. Strážník však má tuto povinnost jako úřední osoba i mimo pracovní dobu, kdy je povinen provést zákrok, popřípadě učinit jiné opatření, zejména vyrozumět nejbližší útvar policie, je-li páčán trestný čin či přestupek, kterým je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek. Jakákoliv nečinnost strážníka by pak měla za následek porušení zákona a možnost vystavení se trestnímu stíhání.

Zbavit se povinnosti provést zákrok nebo úkon se může strážník jen v případě, že je pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují schopnost jednání, pokud nebyl k jeho provedení odborně vyškolen ani vycvičen a povaha zákroku takové odborné vyškolení a vycvičení vyžaduje, nebo je-li zřejmé, že zákrok nebo úkon nemůže úspěšně dokončit. Strážník je rovněž povinen při výkonu své pravomoci prokázat svou příslušnost k obecní policii stejnokrojem s odznakem obecní policie, identifikačním číslem a názvem obce. Musí také bez zbytečného odkladu oznámit policii své důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin a zajistit místo trestného činu i oznámit své podezření ze spáchání přestupku nebo jiného správního deliktu příslušnému orgánu, jemuž jeho projednávání přísluší. V neposlední řadě je strážník obecní policie samozřejmě vázán mlčenlivostí o skutečnostech, se kterými se seznámil při plnění úkolů obecní policie nebo v souvislosti s nimi a které mají být utajeny před nepovolanými osobami v zájmu jak obecní policie, tak i jiných osob. Zbavit mlčenlivosti může strážníka pouze starosta, nebo jiná pověřená osoba (zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, §6-10).

Oprávnění strážníků obecních policií jsou v podstatě soubory určitých práv, která jim svěřuje zákon o obecní policii proto, aby mohli plnit úkoly, kterými je zákon pověřuje a slouží především k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku dané obce. Oprávnění strážníků konkrétně uvádí § 11 až § 20, zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů a jsou až na výjimky velmi podobná oprávněním příslušníků policie ČR. Jedná se o tato **oprávnění**:

- Oprávnění požadovat vysvětlení /§ 11/
- Oprávnění vyžadovat poskytnutí údajů z informačních systémů /§11a/
- Oprávnění požadovat prokázání totožnosti /§ 12/
- Oprávnění předvést osobu /§ 13/
- Oprávnění odebrat zbraň /§ 14/
- Oprávnění zakázat vstup na určená místa /§ 15/
- Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor /§ 16/
- Oprávnění odejmout věc /§ 17/
- Oprávnění použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla/§ 17a/
- Oprávnění zabezpečovat dopravu osob do zdravotnického zařízení nebo do záchytné stanice podle zvláštního právního předpisu i mimo území obce, která zřídila obecní policii, nebo která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy. /§ 17b/

- Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven /§ 17c/
- Oprávnění k použití donucovacích prostředků /§ 18/
- Oprávnění k použití psa /§ 19/
- Oprávnění k použití služební zbraně /§ 20/

Všechna uvedená oprávnění strážníků jsou cíleně zaměřena tak, aby jim umožňovala splnění všech úkolů obecní policie, jsou upravena výhradně v zákoně o obecní policii a žádná jiná zákonná úprava nedává strážníkům obecních policií možnost na rozšíření těchto oprávnění, která jsou v současné době plně dostačující.

V české republice byla v roce 2006 založena „Asociace strážníků.“ Důvodem založení této asociace bylo vytvořit organizaci, která bude v rámci České republiky hájit zájmy této profesní skupiny. Mezi hlavní činnosti bude tedy patřit vytvoření příznivého společenského pohledu na strážníky městských policií, zajišťování plnohodnotné zařazení profese strážníka obecní a městské policie do pracovně právních norem a vytvořit pro strážníky lepší společenské postavení. Cíle činnosti jsou plně obsaženy ve stanovách. Asociace strážníků chce do budoucna usilovat o změnu zákona č. 553/1991 Sb. tak, aby tento zákon umožňoval mnohem lépe plnit svou společensky významnou funkci při zabezpečování ochrany zdraví, života a majetku občanů. Velkým cílem této asociace je být na základě právních norem začlenění do jednotného bezpečnostního systému, zřízeného v obcích a získat vyšší stupeň spolupráce s Policií ČR na základě zákonné úpravy. Jednou z ambic je také do budoucna vědět, za jakých okolností a v jaké skupině budou strážníci odcházet po dlouholeté službě veřejnosti, do starobního důchodu. (Zpráva o založení asociace. *Asociace strážníků obecních a městských policií České Republiky*. [online]. [cit. 2006-01-01]).

Asociace strážníků ustanovila takzvaný „Morální kodex strážníka městské police.“ Tento kodex pojednává o tom, že:

Strážník obecní policie jedná za všech okolností nestranně, přičemž prioritně hájí zájem toho subjektu, na jehož straně stojí psané i nepsané právo.

Spory mezi občany řeší strážník tak, aby maximálně snížil riziko, že se spor vyhrotil z projevu verbálního, ve fyzické napadání a dojde tak ke škodám na majetku, zdraví a životě osob, žádný z účastníků sporu nesmí nabýt oprávněného dojmu, že strážník jedná ve prospěch neoprávněného subjektu a při svém úkonu nebo zákroku nepostupuje nestranně.

Strážník neposkytuje, mimo v zákonem stanovených případech, osobám informace a údaje, které získal nebo se dozvěděl při výkonu pravomoci strážníka.

Strážník omezí na zdvořilostní míru vztahy a kontakty s osobami, které nežijí v souladu se zákonem, zejm. jedná-li se o osoby s kriminální minulostí, recidivisty a osoby narušující mezilidské vztahy.

Strážník na své rodinné příslušníky, osoby blízké a přátele působí tak, aby v rozporu se zásadami nestrannosti a rovného přístupu, nemusel vystupovat v jejich prospěch a nikdy se takového jednání v jejich prospěch nedopustil.

Strážník obecní policie vystupuje při výkonu své pravomoci i v osobním životě tak, aby neporušoval právní předpisy a jeho jednání nebylo v rozporu s dobrými mravy, strážník tak jedná z osobního přesvědčení.

Strážník se v zájmu kvality své práce vzdělává i nad rámec zákonem stanovené povinnosti. (Morální kodex strážníka. *Asociace strážníků obecních a městských policíí České Republiky* [online]. [cit. 2006-01-01]).

3.3 Veřejná správa, státní správa a samospráva

V první řadě a pro správnou orientaci v pojmech je třeba vymezit a charakterizovat základní pojem této kapitoly a to pojem správa. „*Správou se tak v podstatě chápe společenské řízení, které však má určité specifické rysy a realizuje se ve specifických formách.*“ (Průcha, 2007. s. 51.)

3.3.1 Veřejná správa

Podle toho, zda jde o správu veřejných nebo soukromých záležitostí, se rozlišuje správa veřejná a soukromá. Dále je možné odlišit veřejnou správu od té soukromé tak, že je vykonávána ve veřejném zájmu, zatímco správa soukromá v zájmu soukromém. Pro výkon veřejné správy je rovněž charakteristické, že je na rozdíl od správy soukromé více omezena a vázána právem, což vyplývá z čl. 2 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“) a dále i z čl. 2 odst. 2 usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „LZPS“), podle nichž může být státní moc uplatňována jen v případech, mezích a způsoby, které stanoví zákon (Hendrych, Čebišová, Mikule, et al., 2009. s. 5).

Na samotný pojem veřejná správa lze nahlížet ze dvou různých hledisek. Tím prvním je hledisko materiální, označované také jako hledisko funkční, dále jde o hledisko

formální neboli organizační. Veřejná správa v materiálním pojetí je chápána jako státní činnost, která je vykonávána vedle zákonodárství a vedle soudnictví, tzn., že svým obsahem není činností zákonodárnou ani soudní. Tato negativní definice, která je v tomto případě obecně považována za vhodnější, vychází z dělby státní moci na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní a využívá skutečnosti, že je možné bez větších problémů definovat moc zákonodárnou a soudní. Ve formálním pojetí se veřejnou správou rozumí soustava orgánů veřejné správy, které ji provádějí v rámci své působnosti. Toto hledisko je zároveň rozhodující pro odlišení veřejné správy od zákonodárství a soudnictví, protože určuje, se kterou institucí (zákonodárný orgán, správní orgán, soud) je ta která činnost spojena.

Rozdíl mezi zákonodárstvím a veřejnou správou lze spatřovat především v tom, že zákonodárství představuje vytváření zákonů zákonodárným orgánem, zatímco u veřejné správy se jedná o provádění zákonů. V tomto ohledu je pak možné tvrdit, že zákonodárství je veřejné správě nadřazeno, protože pro ni vytváří mantinely, uvnitř kterých se může pohybovat. Veřejnou správu je možné ve vztahu k zákonodárství charakterizovat jako činnost podzákonnou a výkonnou (Hendrych, Čebišová, Mikule, et al., 2009. s. 5-8).

Budu-li posuzovat soudnictví a veřejnou správu z materiálního hlediska, je možné dojít k závěru, že mezi nimi není zásadní rozdíl, neboť soudnictví je v podstatě také výkonnou činností státu. Daleko významnější roli hraje ovšem formální rozlišení soudnictví a veřejné správy, podle něhož je soudnictví vykonáváno orgány na sobě nezávislými. Naproti tomu se u orgánů veřejné správy objevují vztahy podřízenosti a nadřízenosti, což ve svém důsledku znamená, že správní orgán je vázán příkazy nadřízeného správního orgánu (Průcha, 2007, s. 56.)

Vzhledem k tomu, že neexistuje jednoznačná definice veřejné správy, využívá se pro lepší orientaci její klasifikace do druhů podle tří základních kritérií. Jsou jimi organizační uspořádání, právní forma a úkoly veřejné správy.

a) organizační uspořádání:

- podle územního hlediska (na jakém území je veřejná správa vykonávána) lze veřejnou správu dělit na ústřední, oblastní a obecní,
- z věcného hlediska (kdo veřejnou správu vykonává) se dělí na všeobecnou a specializovanou (odbornou),

b) právní forma – u tohoto dělení je významné, zda je využito formy veřejného nebo soukromého práva:

- formou veřejného práva je vykonávána správa vrchnostenská (prostřednictvím nařízení, správních aktů a donucovacích opatření),
- formou soukromého práva je vykonávána fiskální správa (v této oblasti má stát rovné postavení s ostatními účastníky),

c) úkoly veřejné správy – preferuje se obsahové hledisko, podle kterého veřejnou správu dělíme do různých oblastí, v rámci kterých vykonává jednotlivé úkoly:

- vnitřní správa,
- bezpečnost a pořádek,
- sociální věci,
- zdravotnictví,
- školství,
- ochrana životního prostředí,
- kultura.

Vedle tohoto základního dělení veřejné správy není možné opomenout další a do jisté míry nejvýznamnější člení veřejné správy na státní správu a samosprávu. Obě tyto významné části budou předmětem následujících podkapitol.

3.3.2 Státní správa

Státní správa je označením pro tu část veřejné správy, jejímž nositelem je stát. Vedle samosprávy je nezastupitelnou součástí veřejné správy a představuje její daleko větší část. Stát ji může vykonávat buď přímo prostřednictvím svých orgánů a úřadů, pak mluvíme o státní správě přímé, nebo nepřímo prostřednictvím jiných subjektů, na které ji zákonem deleguje. V tomto případě mluvíme o státní správě nepřímé (Sládeček, 2009, s. 19). Příkladem přímého výkonu státní správy může být činnost ministerstev nebo vlády, příkladem nepřímého výkonu státní správa uskutečňovaná veřejnoprávními korporacemi v přenesené působnosti.

Státní správa slouží k provádění výkonné moci ve státě a zároveň jde o činnost státu, která v sobě spojuje řídicí a regulační prvky. Řídicí prvky ve státní správě se projevují v dosahování cílů, kterých má být její činností dosaženo, naopak regulace se uplatňuje tam, kde je smyslem státní správy chránit a zaručit určitý zákonný stav. Na státní

správu v materiálním pojetí je možné nahlížet taky jako na činnost, jež má výkonný, podzákoný a nařizovací charakter. Výkonný charakter státní správy se projevuje tím, že jejím úkolem je především provádět zákony. S obsahem zákonů souvisí i další znak typický pro činnost státní správy, a sice její podzákoný charakter. Tomu lze rozumět tak, že státní správa je vázána nejen zákony, ale obecně právem, tzn. jak zákony, tak i akty nadřízených orgánů státní správy. Konečně nařizovací aspekt státní správy znamená, že státní orgány disponují oprávněním vydávat správní akty, které jsou pro své adresáty závazné (Průcha, 2007, s. 59-61).

3.3.3 Samospráva

Je důležité uvést, že za vlády komunistické totality u nás nebyl používán pojem veřejná správa ani pojem samospráva. Ta v tomto období v podstatě neexistovala a veškerou správu věcí veřejných obstarávala pouze státní správa. Mělo to být výrazem toho, že za jediného nositele veřejné správy mohl být považován výhradně stát, který sám nejlépe ví, jak zajistit veřejné potřeby svých občanů (Hendrych, Čebišová, Mikule, et al., 2009. s. 4-5).

K obnovení samosprávného principu uspořádání veřejné správy v naší zemi došlo po roce 1989, a tak vedle státu se za další nositele veřejné správy začaly opět považovat i jiné veřejnoprávní subjekty, pokud na ně stát část veřejné správy delegoval. Mezi takové subjekty lze řadit veřejnoprávní korporace, jimiž se dle Průchy (2007. s. 129) rozumí: *„společenství osob, spojených společnými cíli při realizaci veřejných zájmů, jež je státem aprobováno a jemuž je přiznána příslušná právní subjektivita.“* Veřejnoprávní korporace jsou vždy právnickou osobou a vzhledem k tomu, že většinou reprezentují veřejné zájmy týkající se jich samotných, považuje se správa jimi vykonávaná za samosprávu. Jak bylo uvedeno výše, může za určitých okolností dojít k přenesení části výkonu státní správy na jiné subjekty, nejčastěji právě na veřejnoprávní korporace, které potom při výkonu tzv. přenesené působnosti vystupují v obdobném postavení jako orgány státní správy.

Pokud bych měla definovat samosprávu jako pojem, zvolila bych z množství definic v odborné literatuře tu dle mého názoru nejvýstižnější dle Průchy (2007, s. 64) : *„Samospráva je veřejnou správou uskutečňovanou jinými veřejnoprávními subjekty než státem. Jedná se o subjekty korporativního charakteru, označované jako veřejnoprávní korporace.“* Znamená to tedy, že u ní dochází k přenesení výkonu určitých úkolů správy státu na subjekty nestátního charakteru, přičemž takovýto přenos se může uskutečnit pouze

zákonem. Proto je možné samosprávu chápat jako decentralizovanou veřejnou správu. V důsledku této decentralizace jsou pak tyto veřejnoprávní korporace více méně nezávislé na státu, především pak v tom smyslu, že nejsou podřízené orgánům státní správy. Stejně tak lze nezávislost na státu chápat tak, že stát může zasahovat do činnosti samosprávných subjektů jen na základě zákona a v jeho mezích (Sládeček, 2009, s. 298-299).

Z toho, co bylo doposud o samosprávě řečeno, lze dovodit, že samospráva stojí na pomezí soukromé správy, jak byla vysvětlena výše, a státní správy. Podobně jako u subjektů soukromé správy si samosprávné veřejné korporace rozhodují podle svých potřeb samostatně o vlastních otázkách a zájmech, tyto zájmy ovšem mají charakter věcí veřejných, a tím zase mají bližší vztah ke státní správě.

Podle Sládečka (2009, s. 300-301 a 304-305) se základní klasifikace veřejnoprávních korporací založených buď na principu teritoriálním, anebo personálním rozlišuje veřejná správa jimi vykonávaná v prvním případě jako územní samospráva, v případě druhém jako samospráva zájmová.

O územní samosprávě hovoříme, pokud veřejnoprávní korporace (v tomto případě obec nebo kraj) spravuje své záležitosti samostatně a nezávisle na státu, tzn., vykonává samostatnou působnost. Přestože má územní samospráva na našem území hluboké kořeny, jež sahají až k samosprávě středověkých měst, nebyla vždy samozřejmou součástí naší veřejné správy. K jejímu postupnému vytlačování začalo docházet v období po roce 1945, což souviselo s vytvářením národních výborů jako místních orgánů státní správy. Se vznikem národních výborů sice nezánikly obce jako územní korporace, nicméně došlo k odstranění dosavadních orgánů obcí a k jejich nahrazení národními výbory. Ty tak měly v té době dvojí působnost, přičemž na jedné straně představovaly orgány obcí, na straně druhé, se zároveň jednalo o orgány státní správy. Teprve po roce 1989, kdy došlo k výrazným společenským změnám, byly zrušeny národní výbory a obnovena územní samospráva v podobě, v jaké se u nás vyvíjela od poloviny 19. století. Dnes najdeme samosprávu územních samosprávných celků zakotvenou v Ústavě – obecně v čl. 8 a její bližší vymezení pak v hlavě sedmé.

Samostatné spravování vlastních záležitostí zájmovými a profesními společenstvími občanů, založených na společném zájmu svých členů nebo sdružení svobodných povolání, se označuje jako zájmová (profesní) samospráva. V současné době je představována především stavovskými komorami (např. advokátní komora, lékárnická

komora aj.) a různými společenstvy. Tento typ samosprávy není na rozdíl od samosprávy územní zakotven v Ústavě.

3.3.4 **Obec, místo obecní policie ve veřejné správě**

Obecným východiskem pro právní úpravu obcí je Ústava, která v článku 99 stanovuje, že naše republika se člení na základní územní samosprávné celky (kterými jsou obce) a vyšší územní samosprávné celky (kraje). Podrobnější úpravu postavení a fungování obcí poté nalezneme v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Ten říká, že obec je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů. Hlavním úkolem obce je péče o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů. Z tohoto lze vyvodit dnešní chápání pojmu obce, pro který je významný osobní, územní a ekonomický základ obce. Každá obec je definována svými občany, svým územím a svým majetkem. Na těchto základech je založena samospráva obce (Průcha, 2007, s. 204-207).

Pravomoc obcí můžeme rozlišit na samostatnou a přenesenou. V rámci samostatné působnosti obec spravuje svoje vlastní záležitosti, a to samostatně, a je při ní vázána zákony a obecně závaznými předpisy. Přenesená působnost je projevem výkonu státní správy obcemi. Zřizování obecní policie náleží do samostatné působnosti obce, což stanovuje § 35 společně s § 84 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Strážníci obecní policie jsou poté zaměstnanci obce. Při výkonu samostatné působnosti obce je významná pravomoc obcí vydávat obecně závazné vyhlášky. Tyto právní předpisy může podle Ústavy vydávat zastupitelstvo obce (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, čl. 104 odst. 3). Hendrych (2009, s. 75) uvádí, že během vydávání obecně závazných vyhlášek se obec řídí zákonem, tyto vyhlášky musí být se zákonem v souladu a nesmí upravovat věci, které smí být upravovány pouze zákonem.

Samostatnou i přenesenou působnost realizují orgány obce. Mezi ně, vedle obecní policie, patří: zastupitelstvo obce, rada obce, starosta a obecní úřad. Tyto orgány se s ohledem na statut dané obce mohou nazývat trochu odlišně, v jejich postavení se ovšem nic nemění. Zastupitelstvo obce vykonává nejdůležitější pravomoci v rámci samostatné působnosti obce. Radu obce vnímáme jako výkonný orgán obce. Starosta je zejména reprezentantem obce navenek a obecní úřad je orgánem úředního typu, který zabezpečuje plnění jednotlivých úkolů úředního typu (Průcha, 2007, s. 212-215).

Vetešník A Jemelka (2009, s. 48) připomínají zákonné vymezení obecní policie, které nalezneme v § 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii: „*Obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou.*“ K zařazení obecní policie mezi orgány obce došlo s účinností od 1. 1. 2003. Do té doby bylo místo obecní policie v obci velice neurčité.

Často se setkáváme také s pojmem městská policie. Vše, co platí pro obecní policii, platí rovněž pro policii městskou. Jedná se o stejný institut jen s jiným názvem v závislosti na statutu dané obce (zda se jedná o obec, městys, město či statutární město).

3.4 Komparace institutu obecní policie v ČR se zahraničím

V této kapitole popíšu a porovnáám stručně institut obecní policie v zahraničí. Pro komparaci jsem zvolila tři různé evropské státy a to Velkou Británii, Francii a Švýcarsko. Záměrem bylo zjistit, zda vůbec takovýto institut v daných zemích existuje a případně zda se jeho úprava a fungování podobá či nikoliv obecní policii v České republice. Ke všem státům má česká republika relativně blízko jak geograficky tak kulturně.

3.4.1 Velká Británie

Státní policie je zde rozčleněna do 52 samostatných územních složek. Zajišťování bezpečnosti a pořádku ve státě nemá pouze státní charakter, ale je chápáno jako spolupráce místních a státních orgánů. Policisté nejsou zaměstnanci státu ani územní správy. Všeobecně je výkon služby uskutečňován beze zbraně (Brázda, 2008, s. 120 s. 79)

Specifickým orgánem starajícím se o bezpečnost a veřejný pořádek na území hlavního města Londýna je tzv. Metropolitní policie Londýn, která podléhá ministrovi vnitra. V 19. století během průmyslové revoluce se Londýn rozrůstal a společně s tím se zvyšovaly i požadavky na zajišťování bezpečí v ulicích a prevenci zločinnosti. Proto v roce 1829 došlo právním předpisem „Metropolitan Police Act“ ke zřízení Metropolitní policie Londýn, která je dnes rozdělena do pěti hlavních ředitelství (Metropolitan Police Service. *Wikipedia* [online]. [cit. 2017-10-20]). Provoz těchto jednotek je z poloviny hrazen ze státních prostředků a z poloviny z místních zdrojů. Metropolitní policie má specializované jednotky (zabývající se zpravodajstvím, bezpečností, ochranou politiků, ambasád a královské rodiny, vyšetřováním závažných zločinů – například terorismu), které vykonávají své úkoly na území hlavního města Londýna, ale také na národní úrovni. Při výkonu svých pravomocí spolupracuje s obcemi, městskými obvody a dalšími osobami a

orgány. Jelikož se jedná o početně významný útvar, vyžaduje i organizační zabezpečení tisíce osob. Některé funkce jsou zajišťovány i soukromým sektorem (Brázda, 2008, s. 79-80).

V samotném centru města Londýna za výkon bezpečnostní služby odpovídá tzv. „City of London Police“. Centrum Londýna je považováno za jedno ze světových obchodních a finančních center, kde je umístěno mnoho bank, pojišťoven a ředitelství mezinárodních organizací, a stává se každým dnem místem zájmu mnoha turistů. Proto ho lze označit jako oblast, ve které je kladen maximální důraz na zajišťování bezpečí a jistoty a tento názor opodstatňuje vznik policejních jednotek „City of London Police“ (About Us. *City of London Police* [online]. [cit. 2017-10-20]).

Instituce, která se nejvíce podobá naší obecní policii, se nazývá tzv. „Police Community Support Officers“ (PCSO). Tento útvar vznikl v roce 2002 zákonem „Police Reform Act“ (který byl královnou schválen 24. července 2002) a funguje v Anglii a Walesu. PCSO jsou uniformované jednotky, zřetelně oddělené od klasické policie. Pro výkon své funkce musí být vyškoleni, aby uměli reagovat i v obtížných situacích, ve kterých mohou použít také rádiové spojení a přivolat potřebnou pomoc poskytovanou policií, která má mnohem širší pravomoci nežli PCSO (What is a PCSO?. *PCSO.com* [online]. [cit. 2012-10-21])

Hlavním významem PCSO je jejich přítomnost v ulicích měst, a tím poskytnutí pocitu bezpečí a jistoty veřejnosti. Dle Police Community Support Officer. *Wikipedia* [online]. ([cit. 2017-10-20]) mají při výkonu služby následující pravomoci:

- ukládat pokuty za dopravní přestupky či znečišťování veřejného prostranství,
- ověřovat totožnost,
- poskytovat poradenství v oblasti prevence kriminality,
- snažit se o zabránění vandalismu v ulicích měst,
- zabavovat alkohol a tabákové výrobky osobám mladším 18 let a v případech jejich konzumace na nevhodných místech,
- provádět silniční kontroly, řídit provoz, umisťovat dopravní značky, kontrolovat vozidla a osoby při podezření na zvýšené množství alkoholu v krvi řidiče,
- odstraňovat opuštěná vozidla,
- vstupovat a prohledávat prostory pro záchranu života nebo pro prevenci závažných škod na majetku,
- shromažďovat informace o trestné činnosti,

- kontrolovat osoby v rámci programu prevence proti terorismu,
- zadržovat osoby podezřelé ze spáchání trestného činu.

V rámci výše uvedených pravomocí jsou strážníci PCSO oprávněni k použití přiměřené síly k zatčení nebo zadržení podezřelého pachatele, popřípadě k využití pout.

Jak vyplývá z výše uvedeného, existuje na území Velké Británie více druhů bezpečnostních sborů, než je tomu u nás. Nejpodobnější naší obecní policii je bezpečnostní sbor „Police Community Support Officers“. Na rozdíl od naší obecní policie není ale tato složka vnímána jako součást policejní ochrany ve státě, ale spíše jako podpůrná jednotka pro státní policii. Dalším rozdílem je, že tyto jednotky ve Velké Británii nemají ani zdaleka tak hluboké historické kořeny jako obecní policie na našem území. Posledním významným rozdílem z mého pohledu je, že tyto jednotky nepůsobí na celém území státu (ve Skotsku nejsou vůbec). Co se týká pravomocí PCSO, lze říci, že jsou v mnoha ohledech podobné jako pravomoci české obecní policie.

3.4.2 Francie

Ve Francii najdeme policii státní, obecní policii („Police municipale“) a la gendarmarie (lze přeložit jako četnictvo). Na území hlavního města Paříže a sousedních tří departementů navíc funguje Policejní prefektura Paříž jako součást státní policie. V čele stojí policejní prefekt, který je přímo podřízen ministrovi vnitra (Brázda, 2008, s. 77- 78).

Financována je městem Paříž spolu s dalšími obcemi a státem. Jednotky policejní prefektury jsou uniformované a skládají se z příslušníků státní policie a z dopravních policistů prefektury, kteří dohlíží na silniční provoz. K hlavním úkolům patří zajišťování bezpečnosti osob a majetku, vydávání průkazů totožnosti, řidičských průkazů, pracovních povolení a cestovních pasů, registrace vozidel a dohled nad dopravou, ochrana životního prostředí, požární ochrana, organizace nouzových služeb a některé úkoly cizinecké policie. Policejní prefektura vynakládá také velké úsilí na prevenci trestné činnosti a boj proti násilí. Na svých internetových stránkách poskytuje pomoc obětem násilí a informace ohledně prevence a ochrany osob a majetku (Policejní prefektura v Paříži. *Wikipedia* [online]. [cit. 2017-10-22]).

Bezpečnostní sbor podobný naší obecní policii se ve Francii nese název „Police municipale“. Tyto jednotky se do dnešní podoby začaly formovat již v době Velké francouzské revoluce, kdy byl kladen důraz na suverénní postavení jednotlivých obcí a na jejich moderní podobu, která se promítla i do postavení Police municipale. Co se týká

novodobé historie tohoto sboru, dochází ke stálému zvyšování počtu zaměstnanců obecních policií a přibývá také obcí, ve kterých je zřízena obecní policie (Police municipale (France)). *Wikipedia* [online]. [cit. 2017-10-23]).

Francouzská obecní policie je pod přímým dohledem starostů jednotlivých obcí a při výkonu svých úkolů spolupracuje s ostatními bezpečnostními složkami ve státě. Příslušníci jsou uniformovaní a ve většině případů vyzbrojeni obuškem a slzným plynem. Některé jednotky disponují i střelnou zbraní.

„Police municipale“ zajišťuje zabezpečování pořádku a bezpečnosti na místní úrovni, což zahrnuje například:

- dohlížení na pořádek v ulicích, zabezpečování čistoty veřejných prostranství,
- zamezování veřejným rvačkám a činům narušujícím klid v ulicích a ohrožujícím veřejný pořádek,
- zachovávání klidu a pořádku při mimořádných shromážděních většího počtu lidí (veletrhy, slavnosti, výstavy apod.),
- prevenci proti široké škále ohrožení (požáry, znečištění, sesuvy půdy, šíření nakažlivých chorob zvířat apod.),
- zakročování proti lidem ohrožující veřejnou mravnost, bezpečnost či pořádek.

Z výše zmíněného je zřejmé, že „Police municipale“ je orgán velice podobný naší obecní policii. Vždyť i samotný překlad tohoto pojmu je „obecní policie“. Tyto sbory zauímají ve veřejné správě svého státu velice podobné místo – oba přísluší k obci a jsou pod dohledem starosty obce. „Police municipale“ není novodobým výmyslem stejně jako obecní policie v České republice – její počátky sahají do 18. století. Taktéž jako je tomu u nás, fungují tyto složky na území celé Francie (v obcích, které je zřídily). Rozdíl mezi těmito bezpečnostními sbory spatřuji v rozsahu jejich oprávnění, která jsou u francouzského sboru zřejmě užšího charakteru.

3.4.3 Švýcarsko

Švýcarsko je spolkový stát tvořený 26 suverénními kantony. Veškeré policejní záležitosti si řeší každý kanton na svém území sám, protože celostátní policie ve Švýcarsku neexistuje. Všechny švýcarské kantony jsou svrchované v policejních otázkách a vytvářejí vlastní policejní sbory – tzv. kantonální policie (Kantonspolizei). Koordinaci mezi jednotlivými kantonálními policiemi a některé policejní úkoly zajišťuje Spolkový policejní úřad (Bundesamt für Polizei) se sídlem v Bernu. Vedle kantonálních policií existují ve

Švýcarsku ještě komunální policie, označované jako městské (Stadtpolizeien) nebo obecní policie (Gemeindepolizeien). Státní policie na území Švýcarska nepůsobí, neexistuje proto ani jednotná právní úprava v této oblasti. Každý kanton přijímá vlastní zákon o policii, což má za následek především nejednotnost švýcarských policejních sborů (Macek, Hájek, 1998, s. 158-160).

Pro přiblížení systému a porovnání s českou republikou tedy budu dále popisovat obecní policii pouze v kantonu Curych. Největším komunálním policejním sborem nejen v tomto kantonu, ale i v celém Švýcarsku je Městská policie Curych. Právním podkladem obecních policií v kantonu Curych je zákon o organizaci policie (Polizeiorganisationsgesetz) ze dne 29. listopadu 2004 a policejní zákon (Polizeigesetz) ze dne 23. dubna 2007. Podle ustanovení § 3 zákona o organizaci policie mohou obce vytvořit vlastní obecní policii, taky se mohou spojit anebo spolupracovat s jinými obcemi, které disponují vlastní policií. Pokud obec nezřídí obecní policii, plní za úplatu její policejní úkoly kantonální policie. Zatímco curyšská kantonální policie je činná na území celého kantonu a člení se na kriminální, bezpečnostní a dopravní policii, obecní policie v kantonu Curych mohou působit pouze na území dané obce. Zmíněným zákonem je podrobně upravena spolupráce mezi kantonální policií a obecními policiemi, přičemž je výslovně stanoveno, že při plnění svých úkolů se musí obě složky vzájemně podporovat.

Věcná působnost obecních policií v kantonu Curych je upravena v ustanovení § 17 a násl. zákona o organizaci policie. Patří do ní výkon všech policejních úkolů, které nepřísluší kantonální policii, přičemž dohlíží především na zachování veřejné bezpečnosti, klidu a pořádku a přijímá opatření při veřejných shromážděních. Mezi úkoly náležející do věcné působnosti kantonální policie zákon řadí ochranu osob a budov, jejichž ochrana vyplývá Spolku z mezinárodního práva, ochranu „zvláště“ ohrožených státních a kantonálních úředníků“, ochranu státních a kantonálních budov a zařízení a ochranu ohrožených osob z pověření Spolku.

V oblasti dopravy patří k úkolům obecní policie tyto:

- dohled na dopravu, chodce a cyklisty,
- dohled na provoz na obecních silnicích,

- odhalování a postih chování, které je v rozporu s dopravními předpisy (kromě šetření dopravních nehod se smrtelnými následky nebo nehod, u nichž byl někdo zraněn),
- řízení dopravy při veřejných shromážděních,
- dopravní výchova ve školách a školkách.
- odhaluje a stíhá přestupky.

Za určitých okolností mohou obce, které zřídily obecní policii, vykonávat ještě další úkoly (např. v oblasti dopravy). Nad rámec uvedených úkolů stanoví zmíněný zákon širší věcnou působnost pro Městskou policii Curych a Městskou policii Winterthur v oblasti kriminální, bezpečnostní a dopravní činnosti (*Polizeiorganisationsgesetz vom 29. November 2004* [online]. [cit. 2017-10-23]).

Způsob, jakým mají obecní (ale i ta kantonální) policie plnit své úkoly, tedy její povinnosti a oprávnění, je vymezen v policejním zákoně kantonu Curych. Podle něj je policie při plnění svých úkolů vázána právním řádem a je povinna dodržovat Ústavou zaručená práva a dbát cti osob. Ve výjimečném případě je dokonce policie oprávněna přijmout neodkladná opatření, aniž by k tomu potřebovala výslovné zákonné zmocnění. Při provádění zákroků musí dbát, aby osobě, vůči které je zákrok prováděn, vznikla co nejmenší újma a nesmí vést k takové újmě, která by překročila míru nezbytnou k dosažení sledovaného účelu. Je také povinna okamžitě ukončit zákrok, jestliže bylo dosaženo jejich účelu nebo se ukáže, že ho nemůže být dosaženo.

Při plnění svých úkolů smí policie použít bezprostřední donucení proti osobám, zvířatům a věcem, stejně jako donucovací prostředky a služební zbraň. Ze zákonem vymezených důvodů je oprávněna použít pouta. Přiměřeným způsobem je oprávněna použít stělnou zbraň teprve tehdy, pokud se jiné prostředky jeví jako nedostatečné. Policie také může vstupovat na soukromé pozemky, jestliže je to nezbytné k plnění jejích úkolů. K dalším oprávněním policie patří tyto – zastavovat osobu a zjišťovat její totožnost, příp. ji předvést na služebnu, vyslýchat osobu, příp. ji předvolat k výslechu, za stanovených podmínek předběžně zadržet osobu (nejdéle na dobu 24 hodin), pořizovat obrazové a zvukové záznamy z veřejně přístupných míst, vykázat osobu z určitého místa a zakázat jí na určitou dobu vstup na toto místo, provést prohlídku osoby, provést prohlídku vozidla a jiných věcí, provést prohlídku prostorů, odebrat zvířata a věci, odstranit nebo nechat

odklidit z určitého místa zvířata, vozidla a jiné věci. Příslušníci policie jsou oprávněni provádět zákroky i v mimoslužební době (*Polizeigesetz vom 23. April 2007* [online]. [cit. 2017-10-23]).

Z výše uvedených faktů o švýcarském policejním systému je tedy patrné, že komunální policejní sbory ve Švýcarsku se v každém kantonu odlišují, protože na rozdíl od české právní úpravy pro ně neexistuje jeden právní předpis na celostátní úrovni, ale každý kanton přijímá vlastní právní předpis. Ze srovnání obecních policií v curyšském kantonu je patrné, že jejich věcná působnost je daleko širší než věcná působnost české obecní policie, což je důsledkem toho, že kromě kantonální policie nepůsobí ve Švýcarsku žádné jiné policejní složky, a proto bezpečnostní úkoly musí zajistit buď kantonální, nebo komunální policie. V případě Městské policie Curych a Městské policie Winterthur jsou jejich úkoly stanoveny zákonem ještě širěji a odpovídají téměř činnostem, které vykonává curyšská kantonální policie. Zcela netypicky například vyšetřují trestné činy. Co se týká rozsahu oprávnění strážníků, ten je srovnatelný spíše s rozsahem oprávnění českých policistů. Za jisté švýcarské specifikum považují také policejní zákon curyšského kantonu, který upravuje povinnosti a oprávnění jednotně pro kantonální i komunální policejní sbory.

4 Vlastní práce

4.1 Obecní policie Šumperk

Šumperk je město na severu Moravy v Olomouckém kraji, 46 km severozápadně od Olomouce na řece Desná a na jihozápadním okraji Jeseníků. Žije zde 26 749 obyvatel (údaj z roku 2016). Obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti města. Každý má právo obracet se na zaměstnance města zařazeného k městské policii (strážník) se žádostí o pomoc, strážníci jsou povinni v rozsahu svých úkolů požadovanou pomoc poskytnout.

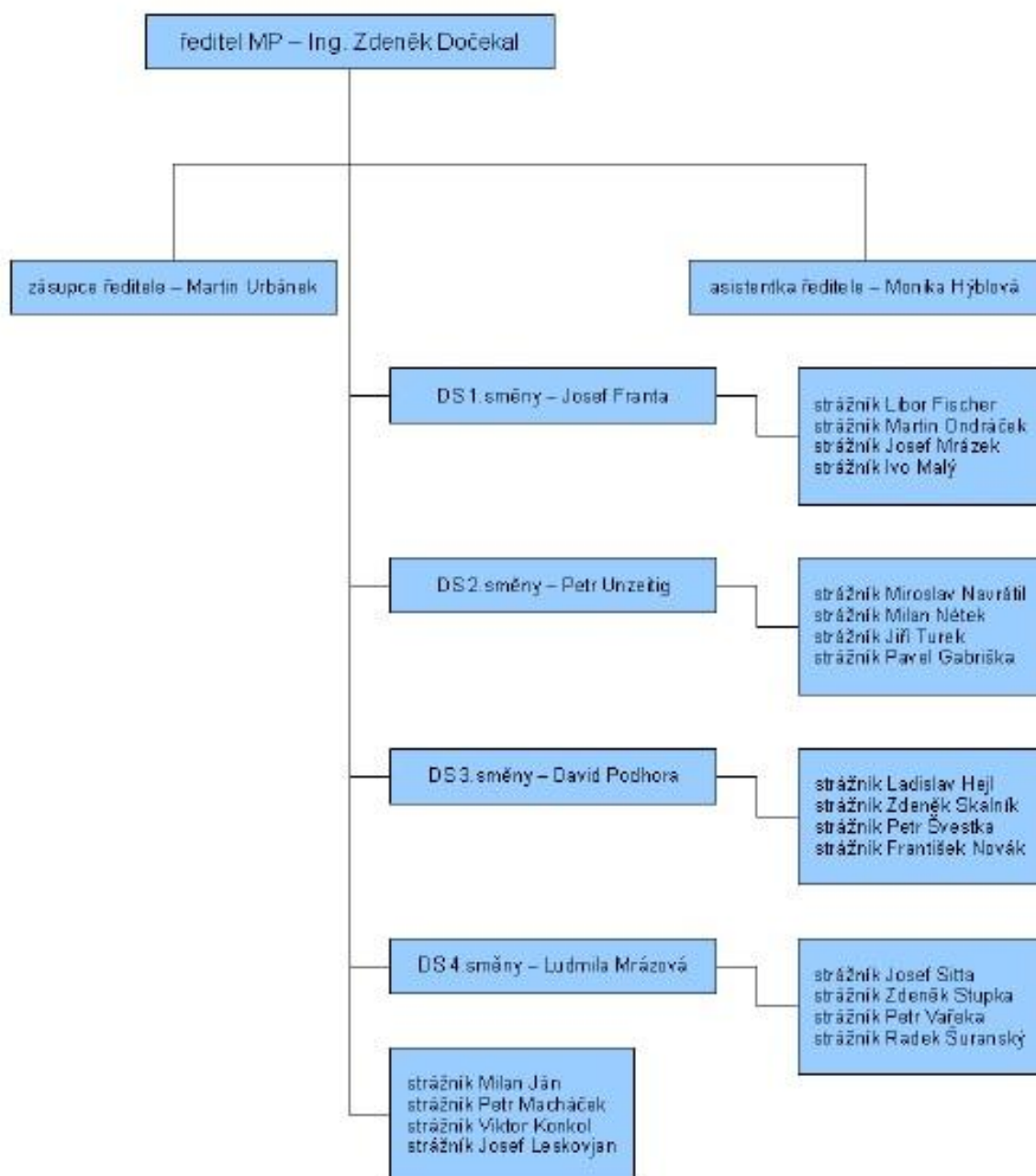
4.1.1 Struktura, organizace a řízení

Městskou (obecní) policii Šumperk zřídilo zastupitelstvo města Šumperk obecně závaznou vyhláškou č.11/1993 s platností od 1. 7. 1993 viz příloha č. 1. Řídí ji starosta města. Ředitelem městské policie Šumperk je Ing. Zdeněk Dočekal. K 1. 2. 2018 pracovalo u městské policie Šumperk celkem 26 strážníků. Hlavním sídlem útvaru Městské policie Šumperk je objekt na adrese Jesenická 621/31, Šumperk.

Řízení MpŠ spadá ke kompetencím starosty města Šumperk, kterým je v současnosti Mgr. Zdeněk Brož. Vrcholem organizační struktury MpŠ je ředitel, kterému jsou podřízeni všichni zaměstnanci městské policie. Kandidáta na vrcholnou funkci navrhuje starosta města a posléze schvaluje městské zastupitelstvo. Jak již bylo zmíněno, v čele šumperské městské policie stojí ředitel. Ten má k dispozici asistentku. Důležitým článkem organizační struktury je zástupce ředitele, který zastupuje nejen ředitele městské policie v jeho nepřítomnosti, ale především má na starosti činnost městské policie v oblasti výkonu služby. Přímou řídit výkon plánováním a průběžným hodnocením služeb, je nadřazen operačnímu středisku.

Zaměstnanci MpŠ jsou rozdělení do 4 směn po čtyřech strážnících, přičemž každá směna má svého dozorčího strážníka, který koordinuje činnost svěřené směny ze služebny MpŠ. Dále je tu pátá směna, která vykrývá případné personální výpadky (nemoc, dovolená) a která je využívána v exponovaných dnech jako „posílení“ klasické směny na příklad při různých společenských a sportovních akcích.

Obrázek 2.
Organizační struktura MP

4.1.2 **Financování**

Městská policie je orgánem obce. Její financování je tedy uskutečňováno z obecního rozpočtu, což vyplývá ze zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Obecní rozpočet je základním finančním plánem města a město dle něj v průběhu kalendářního roku hospodaří. Je sestavován na jeden kalendářní rok. Struktura rozpočtu se zpracovává dle rozpočtové skladby stanovené vyhláškou Ministerstva financí ČR, a to formou závazných ukazatelů. V obecním rozpočtu jsou obsaženy příjmy a výdaje obce a také příjmy a výdaje vlastních zřízených organizací.

Městská policie sama vypracovává každoročně svůj návrh rozpočtu své organizace. Při jeho sestavování musí dbát na to, aby finanční prostředky byly dostatečné vzhledem k plnění určených úkolů a zároveň aby tyto prostředky byly stanoveny hospodárně. Rozpočet podléhá schválení zastupitelstva města Šumperk, které schvaluje rozpočet města jako celek - rozpočet MpŠ je jen jednou z jeho součástí. Stejně jako u obecního rozpočtu, je i rozpočet městské policie tvořen příjmy a výdaji organizace.

Příjmy Městské policie Šumperk jsou tvořeny třemi zdroji:

- a) příjem z rozpočtu města – je hlavním zdrojem financování MpŠ. Jedná se o převod financí mezi zřizovatelem a vlastní rozpočtovou organizací. Tyto finanční převody zahrnují též některé vlastní příjmy městské policie, tj. především příjmy z pokut nebo pojistné náhrady, které MpŠ v průběhu roku sice musí průběžně odvádět na účet města, ale v rámci rozpočtových opatření je možný jejich opětovný návrat a následné využití městskou policií. Pro rok 2016 bylo z městského rozpočtu vyčleněno pro MpŠ 14 248 000Kč (Holubcová, 2016. s. 14)
- b) sponzorské dary
- c) účelové dotace – například „Prázdninové pobyty“ (dotace MV ČR 120 000Kč) nebo program „Bezpečně doma“ (dotace MV ČR 10 000Kč). (Projekty roku 2016 [cit. 2016-07-01] [online]).

Výdajová stránka Městské policie Šumperk lze obecně rozdělit na běžné a kapitálové výdaje. V běžných výdajích jsou zejména tyto položky:

- platy pracovníků městské policie a ostatní platby za provedenou práci
- ze zákona povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na politiku zaměstnanosti
- ze zákona povinné pojistné zdravotního pojištění

- ostatní pojistné hrazené zaměstnavatelem, například pojistné za škodu způsobenou při pracovním úrazu nebo při nemoci z povolání.
- nákup materiálu, např. oděv, obuv, výstrojní součásti, knihy, učební pomůcky, drobný hmotný investiční a neinvestiční majetek
- nákup energií a pohonných hmot
- nákup služeb - například poštovní, telekomunikační a radiokomunikační služby, dále pak bankovní, vzdělávací, ubytovací, stravovací a jiné služby
- ostatní nákupy - například opravy a údržby, programové vybavení neinvestičního charakteru, cestovní náhrady zaměstnancům, nákupy kolků, platby daní a poplatků, nákupy dálničních známek, náhrady chovatelům služebních psů a další

Kapitálové výdaje potom představují investiční činnost MpŠ a představují zejména nákup:

- dopravních prostředků
- výpočetní techniky
- programového vybavení splňující podmínky investičního majetku dle daňového zákona
- další výdaje na pořízení hmotného i nehmotného investičního majetku přesahující částku 40 000 Kč.

Průběh peněžních transakcí se eviduje v peněžním deníku ve členění dle rozpočtové skladby. Údaje z tohoto deníku se po té transformují do městského rozpočtu s četností nejméně jedenkrát měsíčně a nejpozději před koncem roku. Městská policie Šumperk, jako organizace také provádí evidenci majetku jí svěřeného. Zpravidla před koncem roku je také nutno tento majetek inventurovat stanovenou komisí. MpŠ také předkládá pravidelné zprávy o čerpání rozpočtu, a to buď přímo zastupitelstvu města, nebo příslušnému finančnímu odboru. Kontrolou hospodaření je dle zákona o obcích pověřeno zastupitelstvo města.

4.1.3 Dotazníkové šetření

Dotazník jsem zpracovala ve třech verzích. Jedna verze pro obyvatelé města, druhá pro příslušníky městské policie a třetí pro zastupitele města. Výsledky tohoto dotazníkového šetření jsem rozdělila do tří částí. V první části uvádím základní charakteristiku dotazovaného vzorku v tabulkách. Druhá část je vyobrazena pomocí grafů a v třetí části, kde otázky v dotazníku byly položeny otevřenou formou a zjišťovaly

všeobecné vnímání městské policie jako celku, popisují zjištění v textu. Smyslem bylo porovnat vnímání konkrétních faktů zastupiteli, běžnými občany a příslušníky městské policie

Otázka č. 1

Tabulka č. 1

Pohlaví	veřejnost	strážníci	zastupitelé
muž	59%	87%	78%
žena	41%	13%	22%

Ve všech skupinách dotazovaných respondentů převažovali muži. Nejvíce mezi strážníky OP a to 87%.

Otázka č. 2

Tabulka č. 2

Věk	veřejnost	strážníci	zastupitelé
do 25 let	13%	7%	0%
26-35 let	57%	20%	22%
36-45 let	15%	40%	11%
46-55 let	9%	27%	11%
nad 55 let	6%	6%	56%

Nejobsáhlejší věková skupina dotazované veřejnosti byla v rozmezí 26-35 let. Mezi strážníky OP zaujímala nejrozsáhlejší skupina respondentů rozsah 36-45 let a mezi zastupiteli byla statisticky významná většina dotazovaných ve věku nad 55 let.

Otázka č. 3

Tabulka č. 3

3. Dosažené vzdělání	veřejnost	strážníci	zastupitelé
základní	4%	0%	0%
střední bez maturity	20%	13%	0%
střední s maturitou	48%	87%	11%
vyšší odborné	2%	0%	0%
vysokoškolské	26%	0%	89%

Téměř polovina dotazované veřejnosti dosahovala středoškolského vzdělání s maturitou. Pouze 4% této skupiny uvedla jen základní vzdělání a naopak 26% veřejnosti mělo vzdělání vysokoškolské. Mezi strážníky OP jednoznačně převažuje středoškolské vzdělání s maturitou, 87 %. Není zde však žádný respondent s vysokoškolským vzděláním. Ve skupině zastupitelů naopak významný podíl obsahují vysokoškolsky vzdělaní respondenti, 89%. Žádný z dotazovaných zastupitelů neuvedl základní vzdělání, či střední školu bez maturity.

Otázka č. 4

Tabulka č. 4

Současná pracovní pozice	veřejnost	strážníci	zastupitelé
zaměstnanec soukromý sektor	47%	X	49%
OSVČ	21%	X	26%
nezaměstnaný	12%	X	11%
Důchodce	14%	X	14%
Student	6%	X	0%
strážník OP	X	79%	X
velitel směny OP	X	21%	X

47% dotazované veřejnosti pracuje jako zaměstnanec v soukromém sektoru. Podobně i v rámci skupiny zastupitelů bylo zjištěno, že 49% této skupiny je zaměstnána v soukromém sektoru. Mezi zastupiteli zaujímá 11% podíl nezaměstnaných a 14% patří zastupitelům ve starobním důchodu. Mezi strážníky významná většina dotazovaných pracuje na pozici strážník, 79%. Pozici velitele směny tvořilo 21% dotazovaných.

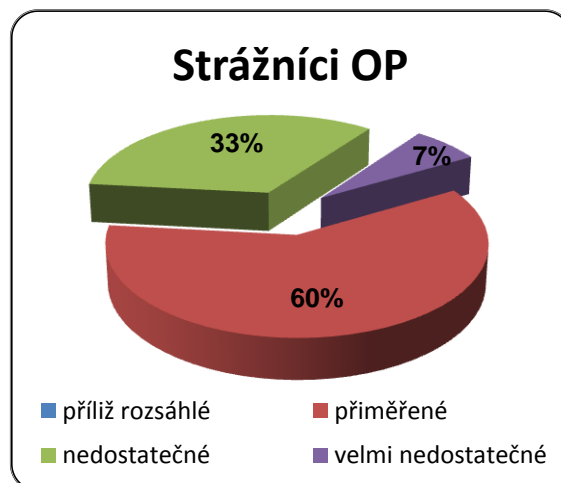
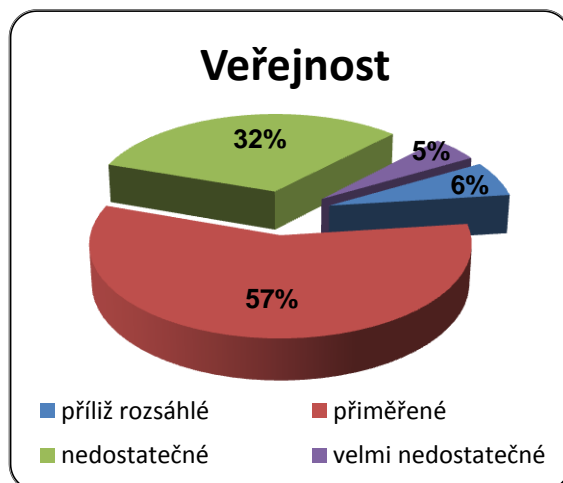
Otázka č. 5

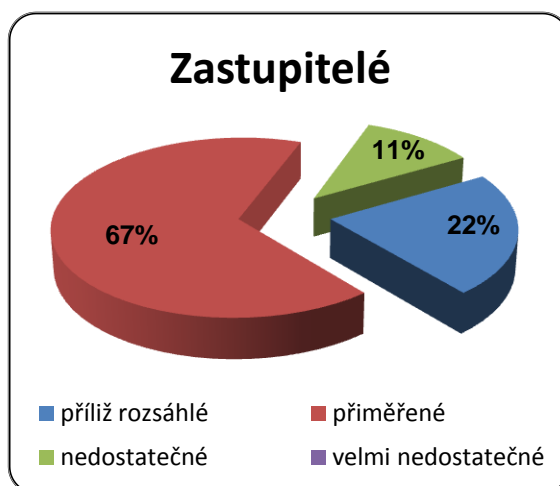
Tabulka č. 5

Jak dlouho zde žijete?	veřejnost	strážníci	zastupitelé
do 5 let	35%	13%	11%
6-10 let	10%	27%	11%
11-15 let	11%	24%	33%
16 let a více	44%	36%	45%

Veřejnost uvedla, že 44% respondentů žije v Šumperku více jak 16 let. Také je zde však zajímavý podíl dotazovaných žijících zde do 5 let a to 35 %. Mezi strážníky také významně převažují respondenti, žijící zde 16 a více let. Mezi zastupiteli je tomu podobně. Celých 45% dotázaných zde žije více jak 16 let. Naopak pouze 11% zastupitelů uvádí do 5 let.

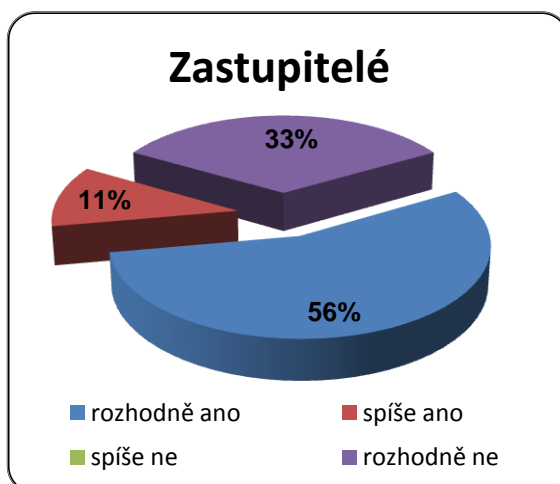
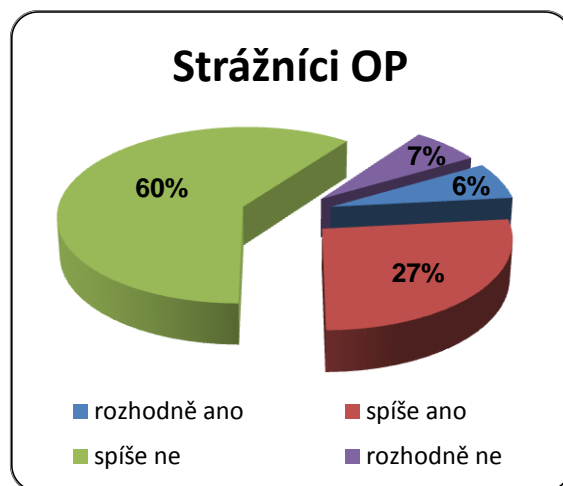
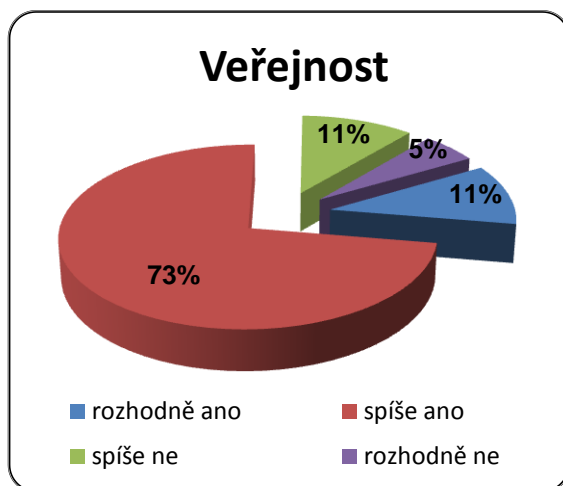
Otázka č. 6. Jak vnímáte přiměřenost pravomocí strážníků OP k výkonu jejich služby?

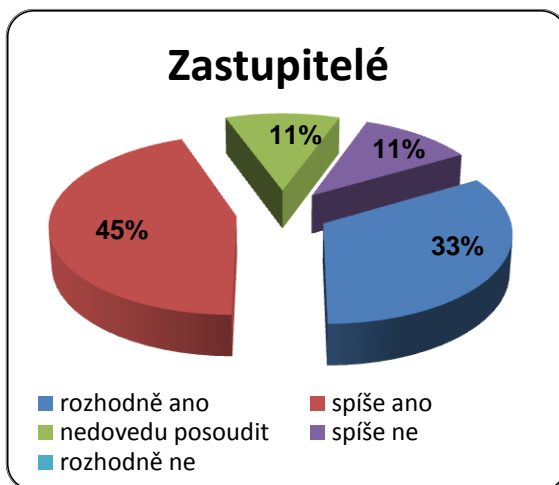
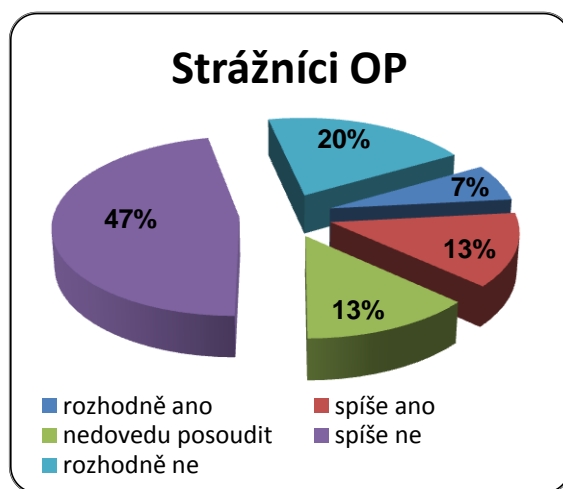
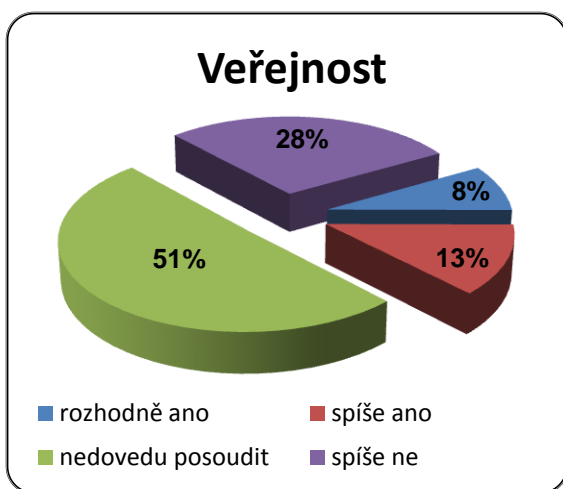
V otázce přiměřenosti pravomocí strážníků OP k výkonu jejich služby vnímá více jak polovina veřejnosti, strážníků i zastupitelů pravomoci strážníků jako přiměřené k výkonu jejich služby. 22% zastupitelů naopak posuzuje onu přiměřenost pravomocí za příliš rozsáhlou. Naopak strážníci (33%) téměř shodně se skupinou veřejnosti (32%) považují pravomoci strážníků OP za nedostatečné k výkonu jejich služby.

Otázka č. 7. Je obecní policie ve vašem městě dostatečně technicky vybavená?

Statisticky významná většina veřejnosti usuzuje, že OP je technicky dostatečně vybavena (73% spíše ano a 11% rozhodně ano). Paralelně zastupitelé v 11% odpovídají spíše ano a v 56% rozhodně ano. Dá se říci, že obě skupiny se přiklánějí jednoznačně k pozitivnímu hodnocení této otázky. Naproti tomu však strážníci OP odpovídají v 60% spíše ne na otázku dostatečné technické vybavenosti a 7% z nich uvádí rozhodně ne. Tedy vnímání strážníků v otázce dostatečné technické vybavenosti je spíše negativní.

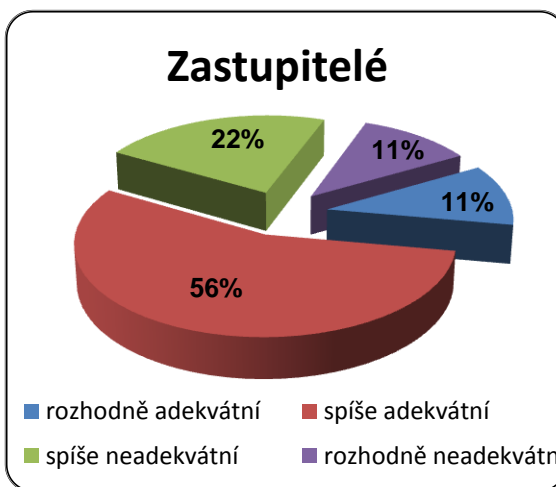
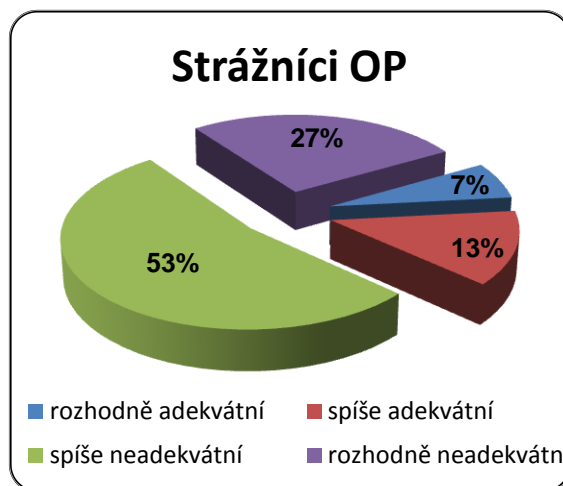
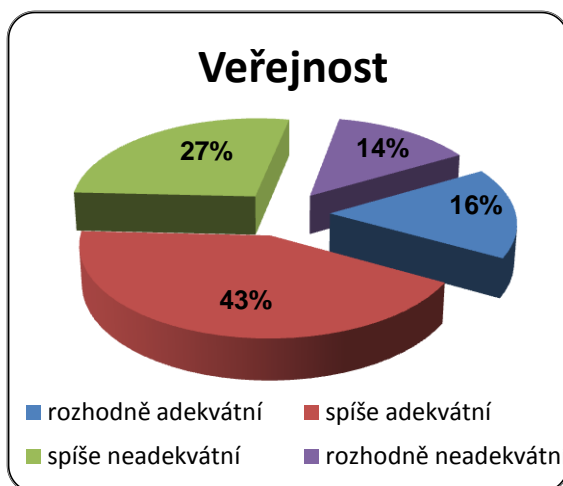
Otázka č. 8. Je financování obecní policie městem dostatečné a vyhovující?

51% veřejnosti není schopni posoudit, zda financování OP městem je dostatečné a vyhovující a 28% respondentů této skupiny usuzuje, že je spíše nedostatečné. Strážníci usuzují, že financování je spíše nedostatečné (47%). Zastupitelé města Šumperk zase v 45% odpovědí usuzují, že financování je spíše dostatečné a vyhovující a celých 33% vnímá

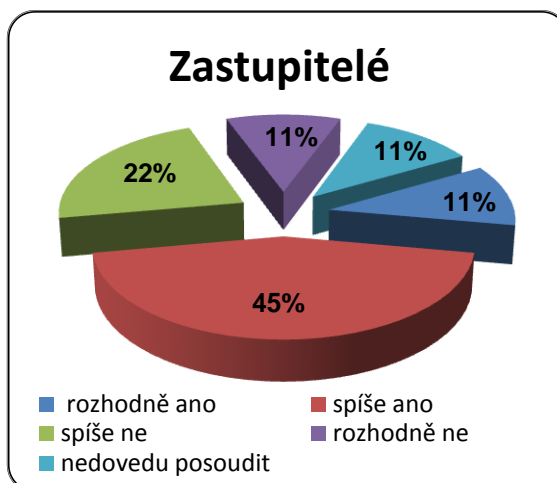
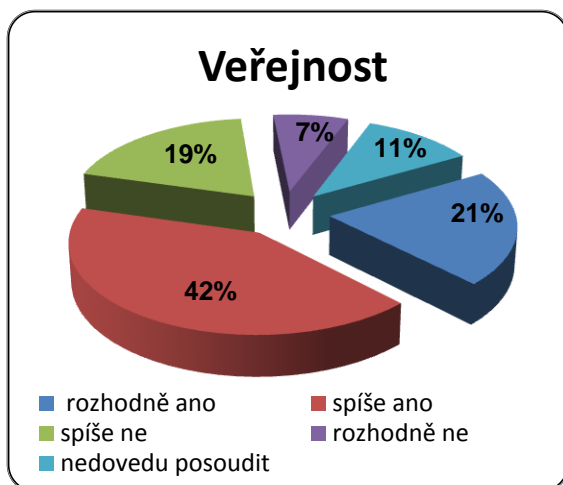
financování OP městem rozhodně vyhovující. Opět je patrný značný rozdíl mezi vnímání této situace veřejností a strážníky OP na straně jedné a zastupiteli města na straně druhé.

Otázka č. 9. Jak hodnotíte adekvátnost mzdy příslušníků městské policie k pracovním povinnostem a úkolům?

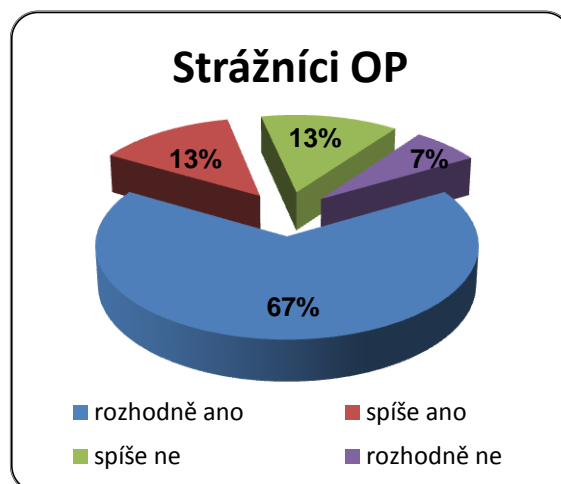
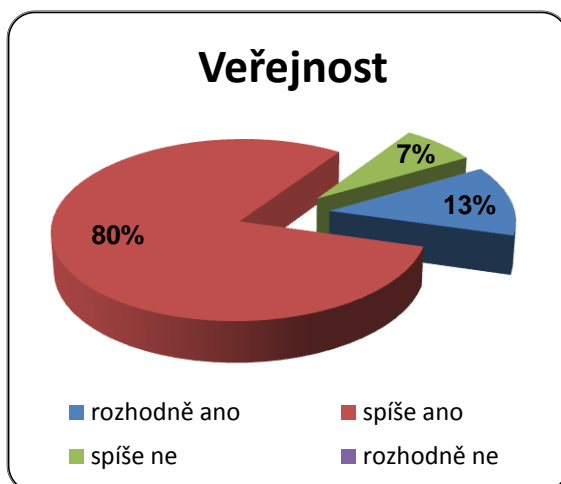
V otázce adekvátnosti mzdy strážníků OP k jejím pracovním úkolům a povinnostem 43% dotazovaných uvádí možnost spíše adekvátní a 14 % rozhodně adekvátní. Tedy více jak polovina veřejnosti hodnotí tuto otázku kladně. Ještě kladněji ji hodnotí zastupitelé města Šumperk (spíše adekvátní 56% a rozhodně adekvátní 11%). I v tomto případě jasná většina dotazovaných strážníků OP hodnotí mzdu spíše neadekvátní (53%) a celých 27% z nich vnímá mzdu rozhodně neadekvátní ve vztahu k povinnostem a úkolům, které zastávají.

Otázka č. 10. Je počet policistů pro Vaše město vyhovující?

V této otázce je vnímání všech tří dotazovaných skupin velmi podobné k otázce adekvátnosti mzdy. 42% veřejnosti odpovídá spíše ano a 21% dokonce rozhodně ano. Podobně zastupitelé uvedli v 45% spíše ano a 11% rozhodně ano. Faktem je, že nezanedbatelných 22% zastupitelů naopak uvádí odpověď spíše ne. Strážníci OP města Šumperk v 46% odpovědí uvedli možnost rozhodně ne a 27% z nich uvádí spíše ne. Čili negativně posuzuje tuto odpověď významná většina dotazovaných strážníků OP.

Otázka č. 11. Cítíte se vy a vaše rodina ve svém městě bezpečně?

Ve skupině veřejnosti se 80% dotazovaných cítí ve svém městě spíše bezpečně a 13% veřejnosti dokonce rozhodně bezpečně. Velmi podobně se cítí zastupitelé (78% spíše ano a 22% rozhodně ano). Strážníci OP ve významné většině (78% dotazovaných) uvádí, že se ve svém městě cítí rozhodně bezpečně. Dalších 13% strážníků uvádí možnost spíše ano. Je pozoruhodné, že pouze ve skupině strážníků OP jsem zaznamenala i uvedení možnosti rozhodně ne a to v 7 % z dotazovaného vzorku.

Otázka č. 12. Co podle vás chybí obecní polici ve vašem městě.

V těchto otevřených otázkách uvedu relevantní myšlenky každé skupiny zvláště a vždy jen originální výrok. Nejde mi zde o kvantitu jednoho výroku, spíše o různorodost názorů.

Ve skupině veřejnosti zazněli tyto odpovědi:

- „Více strážníků, nemotorizovaná jednotka, vyšší mzda pro větší nasazení.“
- „Uvítala bych více kol, pro dopravu po parcích apod.“
- „Adekvátní ohodnocení a podpora nadřízených.“
- „Respekt veřejnosti a pravomoc“
- „Vzdělání, smysl pro platnost zákonů pro všechny.“
- „Odvaha a inteligence.“
- „Nedokážu odpovědět, nemám pocit, že by jim něco chybělo.“
- „Soustředěnost“
- „V podstatě nemám připomínek. Kontakt s měst.policíi jsem měl asi 6x a vždy bylo vše O.K.“

Skupina zastupitelů odpovídala:

- „Trvalá úřední síla na sledování kamerového systému.“
- „Rádi bychom navýšili počet strážníků i dozorčích, a to i s ohledem na obsluhu a možné rozšíření kamerového systému. V současné době se nábor nedaří.“
- „Lepší technické vybavení a odpovídající finanční ohodnocení vzhledem k úkolům, které musí v našem městě řešit.“
- „Nevidím v tuto chvíli nic podstatného. Vždy může být lepší vybavení a jiný způsob organizace, ale pro tuto chvíli je vše přiměřené velikosti města a úkolům, které před strážníky MP stojí.“

Strážníci OP uvádějí:

- „Více pracovních sil, je nás málo.“
- „Lepší mzdu, za to riziko, které denně podstupujeme.“
- „Normální vedení“
- „Hodilo by se lepší sociální zázemí“

Otázka č. 13. Popište profil „ideálního strážníka“ obecní policie.

Skupina veřejnosti uvedla:

„Neobtěžovat se zbytečnostmi (přecházení ulice) a řešit reálné problémy (bezdomovci).“

„Přímý, morálně zásadový, nebojácný a spravedlivý.“

„Profesionální.“

„Čestný, aktivní a vstřícný.“

„Budit respekt.“

„Rozhodný a oddaný své práci, dělat vše na 200%.“

„Pečlivý, poctivý a ochotný.“

„Lidský a dobrosrdečný.“

„Reprezentující právo a zákon ale s lidskou tváří.“

Měl by si tuto práci vybrat, protože ji chce opravdu dělat a ne proto, že berou každého.“

„Inteligentní a spravedlivý.“

„Používat selský rozum.“

„Znalý prostředí, lidský a respektovaný.“

Takto vnímají „ideálního strážníka“ zastupitelé:

„Čistý trestní rejstřík, fyzicky zdatný, psychicky v pořádku, inteligentní, slušný, morální vzor pro ostatní.“

„Měl by mít asi více kompetencí k zatýkání, pokutování, třeba i za odhazování odpadků, nedopalků, žvýkaček, sprejeří, atd. - aby budil větší respekt. Tím pádem založit znovu tzv. obecní šatlavu nebo obecně prospěšné práce - ale to je věcí legislativy. Viz některé starší české filmy. Neměli by asi ani ztrácet čas převážením psů někam do útulku a hlídáním přechodů - to dělají v Rakousku a v Itálii u škol senioři nebo dobrovolníci. Pouze ve výjimečných případech.“

„Respekt ale i slušnost.“

„Ideální strážník ani člověk neexistuje. Ale přesto - fyzická zdatnost, znalost zákonů ve své profesi, čestnost, nekamarádičkování.“

Strážníci OP vidí „ideálního“ kolegu takto:

„Přímý, spravedlivý, nebojácný a zdatný.“

„Dobřej chlap, na kterého je spolehnutí.“

„Musí být odolný, ta práce není žádná procházka po městě.“

Otázka č. 14. Co podle vás dělá obecní policie ve vašem městě zbytečně?

Veřejnost odpovídala takto:

„Z mého pohledu by mělo být méně projížděk (kontrol) v autě a spíše by měli dohlížet na chod města při chůzi. To by bylo podle mě efektivnější.“

„Nemyslím si, že by městská policie dělala něco naprosto zbytečně.“

„Kontroluje pejskaře, prochází parky jen v poledních hodinách, večer je není vidět.“

„Pochůzky, při kterých nevidí, co mají.“

„Neřeší veřejný klid, potulování bezdomovců a feťáků na místech, kde tráví čas například děti.“

„Šikana dětí i dospělých na kolech na pěší zóně (případně na pěší zóně bez světél).“

„Nesmyslně vysoké pokutování za zastavení či zaparkování na nesprávných místech, pokud to nepředstavuje žádné nebezpečí, nic se nepoškodí a ani by případně nebyly omezeny pro záchranné složky; když jedou ke zmíněným typům případů, tak jsou ochotni jet způsobem, který ohrožuje ostatní spoluobčany, když jsou však voláni k nějakému násilí, tak přijíždějí v naprostém poklidu.“

„Naprosto zbytečně jezdí po městě a loví pokémony.“

„Obchůzky v centru města, měli by se soustředit na odlehlá místa.“

„Měří rychlost kvůli penězům na provoz. Ať to měří státní policie.“

„Nevím o ničem, každá činnost mi přijde důležitá.“

Skupina zastupitelů odpověděla:

„Nemyslím si, že by něco dělali zbytečně.“

Některé pochůzky strážníků mi připadají, jako kdyby ani nevěděli, kam jdou a proč.“

„Zbytečné mi přijde trávit čas hlídáním například na parkovišti, když jsou ve městě jiná potřebná místa, například opuštěné domy.“

Strážníci OP uvádějí:

„Hlídání přechodů, měla by to být práce pro někoho jiného.“

„Nejsem schopen odpovědět.“

Otázka č. 15. Jak byste zlepšil/la organizaci a řízení obecní policie ve vašem městě?

Skupina veřejnosti uvedla:

„Vše se asi dá zlepšovat.“

„Nemám ponětí, netuším, jak je OP řízena.“

„Asi je nějak rovnoměrně posílat na riziková místa.“

Zastupitelé:

„Vyměnila bych starostu - tzn. velitele MP, protože znám několik občanů, kteří by k MP rádi nastoupili, ale vadí jim osoba velitele, pod kterým odmítají pracovat.“

„Nedovedu posoudit, nemám všechny informace. Ale nejvyšší velitel - starosta Brož - není vůbec správným velitelem.“

„Na úseku nepracuji. Bylo by to jedna paní povídala.“

„Řízení bych neměnil. Je dobré. Kdyby byly větší finanční možnosti města, tak posílit rozsáhlejší kamerový systém a s tím spojené náklady na další lidi. Na druhé straně nejsme tak velké a s kriminalitou problémové město.“

„Výměna ředitele, tím selepší vše.“

Strážníci:

„Zlepšení komunikace s lidmi přes média.“

„Větší zájem o podřízené.“

„Větší zájem o bezpečnost lidí ve městě, z toho vše vychází.“

„Lepší propagace u veřejnosti jako jsou děti a senioři.“

4.2 Obecní policie Zábřeh na Moravě

Zábřeh je město v okrese Šumperk v Olomouckém kraji, 12 km jihozápadně od Šumperku na řece Moravská Sázava. Žije zde 13 457 obyvatel (údaj z roku 2016).

Hlavní úkoly, které strážníci Městské policie Zábřeh plní, jsou dány Zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Náplní práce je zabezpečovat veřejný pořádek, přispívat k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlížet na dodržování pravidel občanského soužití, dohlížet nad dodržováním obecně závazných vyhlášek a nařízení obce, podílet se na dohledu bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních

komunikacích, podílet se na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku, podílet se na prevenci kriminality a provádět dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích.

K těm nejvýznamnějším činnostem pak patří zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Pod pojmem „místní záležitosti veřejného pořádku“ je pak možno zařadit vše, co je v působnosti obce vyžadováno, aby ve veřejném zájmu bylo dodržováno. Činnost městské policie je koncipována jako činnost veřejně prospěšná, jejímž prostřednictvím obec zajišťuje klid a pořádek v rámci své působnosti.

Působnost Městské policie Zábřeh je na území města Zábřeh a jeho částí Hněvkov, Pivonín, Václavov, rekreační oblast Dolní a Horní Bušínov, Růžové Údolí.

4.2.1 **Struktura, organizace a řízení**

Městská policie byla zřízena zastupiteli v roce 1992 obecně závaznou vyhláškou města. Řídí ji starosta RNDr. Mgr. František John, Ph.D. Velitelem městské policie Zábřeh je v současnosti Bc. Václav Doubrava.

K 1. 2. 2018 pracovalo u Městské policie Zábřeh celkem 15 strážníků. V minulosti byl počet strážníků nižší, v rámci optimalizace byl snížen počet strážníků na 10. Byla zrušena stálá služba a zavedeny úřední hodiny.

Díky novým pravomocem v roce 2006, vedení města akceptovalo návrh velitele na navýšení počtu strážníků na 12. V prosinci roku 2007, byl vybudován městský kamerový systém, jehož obsluha byla také svěřena do pravomocí Městské policie Zábřeh.

V roce 2008, byl zvýšen počet strážníků na 14, došlo k opětovnému zavedení nepřetržité služby, která řídí činnosti jednotlivých hlídek a dohlíží nad kamerovým systémem. V roce 2017 došlo k navýšení počtu strážníků na celkový počet 15.

Pro zajištění úkolů, zejména na úseku veřejného pořádku a prevence kriminality je území rozděleno do čtyř okrsků. Ty jsou určeny ulicemi, případně urbanistickými celky, jejichž hranice tvoří zpravidla hlavní ulice města a hranice katastrálního území. Každý okrsek má 3-4 strážníky.

Městská policie Zábřeh sídlí v budově spolu s Městským úřadem, Městskou knihovnou a Úřadem práce na náměstí Osvobození 345/15.

4.2.2 **Financování**

Městská policie je orgán obce, je tedy financována z rozpočtu obce a veškeré příjmy se odevzdávají do obecního rozpočtu.

Městská policie si každý rok vypracovává svůj vlastní rozpočet, který podléhá schválení zastupitelstvu města.

Příjmy jsou zpravidla tvořeny několika zdroji. Nejvýznamnější příjem je z veřejného rozpočtu. Dále vlastní příjmy z pokut, či pojistné náhrady, příjmy z prodeje ostatního dlouhodobého hmotného majetku. Dalším příjmem může být například sponzorský dar, či čerpání dotací.

Mezi největší výdaje městské policie patří mzdy, pojištění a provozní výdaje (výzbroj, výstroj, energie).

Policie pro svou činnost zcela jistě potřebuje mít zajištěnou i strukturu materiální povahy. Jedná se o služebnu, výcviková zařízení, dopravní prostředky, výzbroj, výstroj, komunikační techniku, kamerový systém, výpočetní techniku.

4.2.3 **Dotazníkové šetření**

Dotazník jsem zpracovala stejně jako pro město Šumperk ve třech verzích. Jedna verze pro obyvatelé města, druhá pro příslušníky městské policie a třetí pro zastupitele města. Výsledky tohoto dotazníkového šetření jsem rozdělila do tří částí. V první části uvádím základní charakteristiku dotazovaného vzorku v tabulkách. Druhá část je vyobrazena pomocí grafů a v třetí části, kde otázky v dotazníku byly položeny otevřenou formou a zjišťovaly všeobecné vnímání městské policie jako celku, popisují zjištění v textu. Smyslem bylo porovnat vnímání konkrétních faktů zastupiteli, běžnými občany a příslušníky městské policie.

Otázka č. 1

Tabulka č. 6.

Pohlaví	veřejnost	strážníci	zastupitelé
muž	59%	95%	92%
žena	41%	5%	8%

Ve všech skupinách respondentů převažovali muži. U strážníků to bylo 95% a u zastupitelů 92%.

Otázka č. 2

Tabulka č. 7

Věk	veřejnost	strážníci	zastupitelé
do 25 let	18%	0%	0%
26-35 let	54%	22%	20%
36-45 let	18%	30%	13%
46-55 let	6%	42%	10%
nad 55 let	4%	6%	57%

Více než polovina dotazované veřejnosti byla v rozmezí 26-35 let, 54%. Mezi strážníky OP zaujímala nejrozsáhlejší skupina respondentů rozsah 46-55 let, 42% a mezi zastupiteli byla statisticky významná většina dotazovaných ve věku na 55 let, 57%.

Otázka č. 3

Tabulka č. 8.

Dosažené vzdělání	veřejnost	strážníci	zastupitelé
základní	2%	0%	0%
střední bez maturity	19%	0%	0%
střední s maturitou	46%	79%	0%
vyšší odborné	6%	19%	8%
vysokoškolské	27%	2%	92%

46% dotazované veřejnosti dosahovala středoškolského vzdělání s maturitou. Pouze 2% této skupiny uvedla jen základní vzdělání a naopak 27% veřejnosti mělo vzdělání vysokoškolské. Mezi strážníky OP převažuje středoškolské vzdělání s maturitou (79%) což je i minimální potřebné vzdělání pro přijetí do pracovního poměru a výkon služby. 2%

respondentů disponují vysokoškolským vzděláním a 19% vyšším odborným vzděláním. Ve skupině zastupitelů naopak významný podíl obsahují vysokoškolsky vzdělaní respondenti, 92%.

Otázka č. 4

Tabulka č. 9.

Současná pracovní pozice	veřejnost	strážníci	zastupitelé
zaměstnanec soukromý sektor	35%	X	51%
OSVČ	26%	X	26%
nezaměstnaný	15%	X	4%
důchodce	16%	X	19%
student	8%	X	0%
strážník OP	X	92%	X
velitel směny OP	X	8%	X

35% dotazované veřejnosti pracuje jako zaměstnanec v soukromém sektoru a 26 % jsou OSVČ. Podobně i v rámci skupiny zastupitelů bylo zjištěno, že 51% této skupiny je zaměstnáno v soukromém sektoru. Mezi zastupiteli zaujímá 26% podíl OSVČ a 19% patří zastupitelům ve starobním důchodu. Mezi strážníky významná většina dotazovaných pracuje na pozici strážník, 92%. Pozici velitele směny tvořilo 8% dotazovaných.

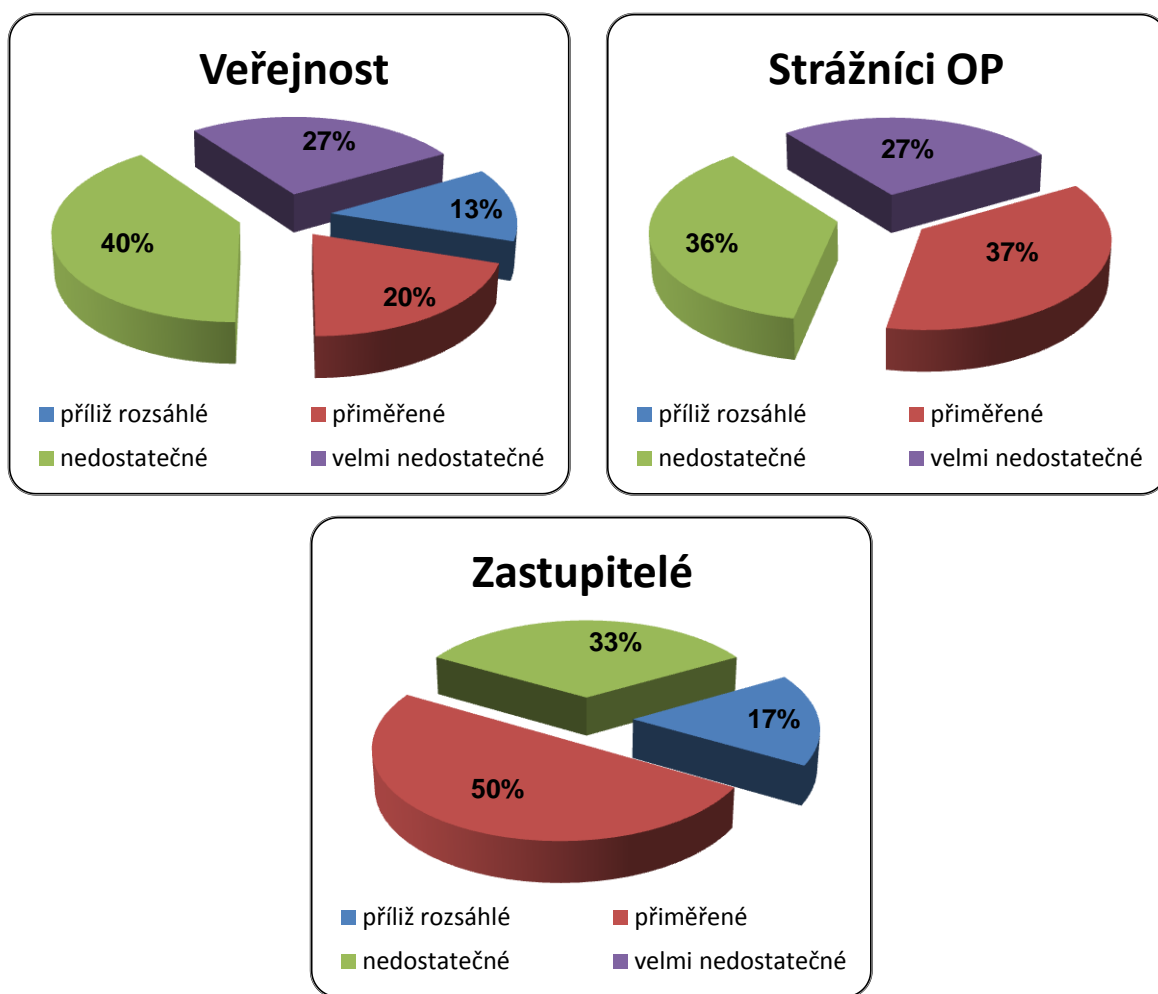
Otázka č. 5

Tabulka č. 10.

Jak dlouho zde žijete?	veřejnost	strážníci	zastupitelé
do 5 let	24%	8%	9%
6-10 let	8%	29%	8%
11-15 let	13%	29%	35%
16 let a více	55%	34%	48%

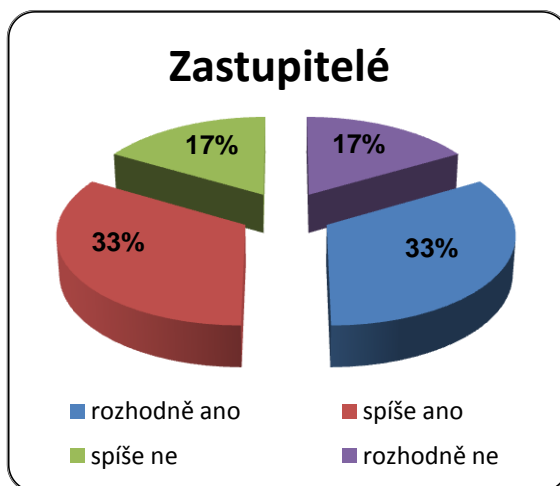
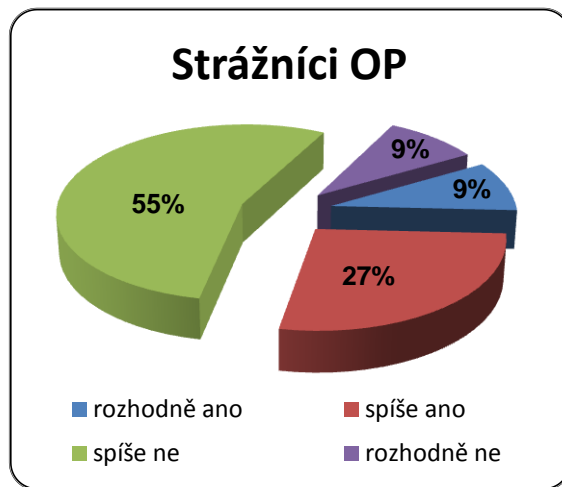
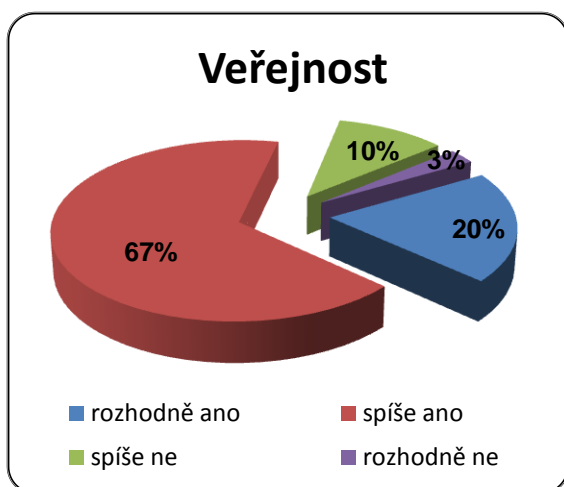
Veřejnost uvedla, že 55% respondentů žije v Zábřehu více jak 16 let. Mezi strážníky také převažují respondenti, žijící zde 16 a více let. Ve skupině zastupitelů 48% dotázaných zde žije více jak 16 let a 35% zastupitelů uvádí 11-15 let.

Otázka č. 6. Jak vnímáte přiměřenost pravomocí strážníků OP k výkonu jejich služby?

V otázce přiměřenosti pravomocí strážníků OP k výkonu jejich služby vnímá 40% veřejnosti pravomoci strážníků jako nedostatečně přiměřené k výkonu jejich služby a celých 27% dokonce velmi nedostatečně přiměřené. 37% strážníků vnímá své pravomoci jako přiměřené a 36 % z nich jako nedostatečně přiměřené k výkonu jejich služby. Polovina dotazovaných zastupitelů však vnímá pravomoci strážníků jako přiměřené.

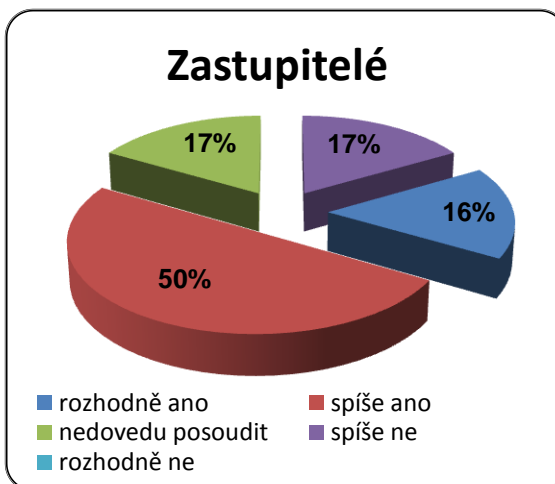
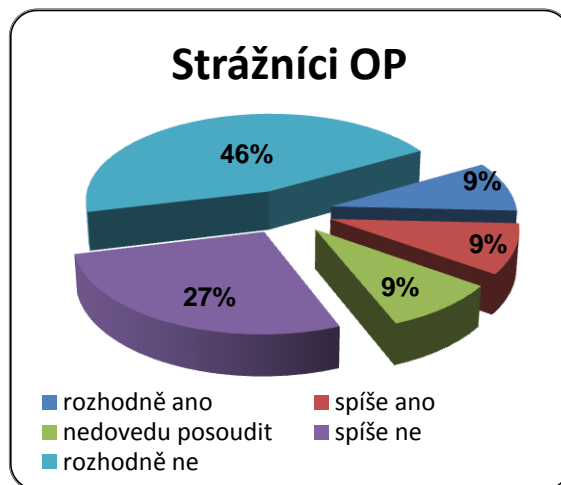
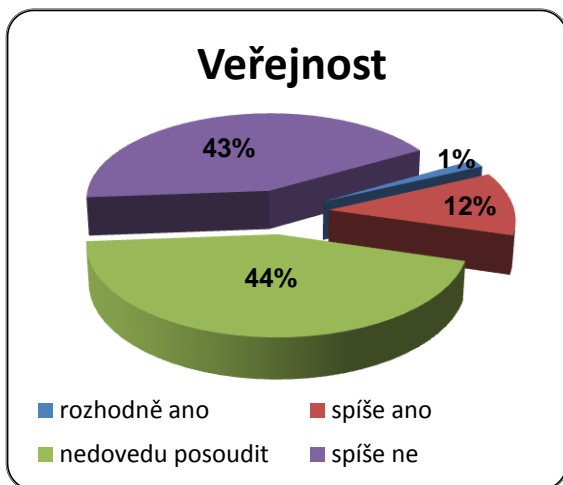
Otázka č. 7. Je obecní policie ve vašem městě dostatečně technicky vybavená?

67% veřejnosti odpovídá, že OP je technicky dostatečně vybavena.

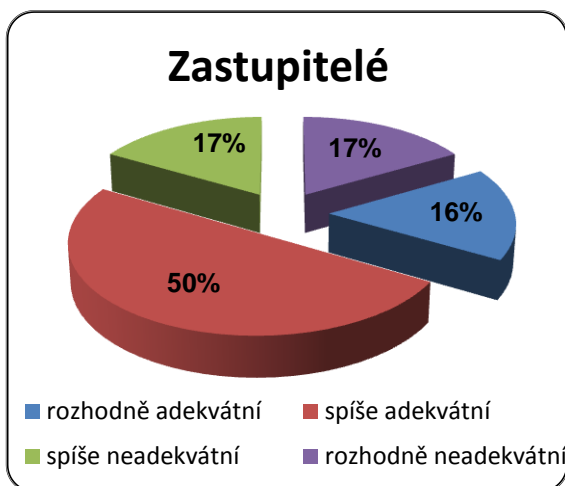
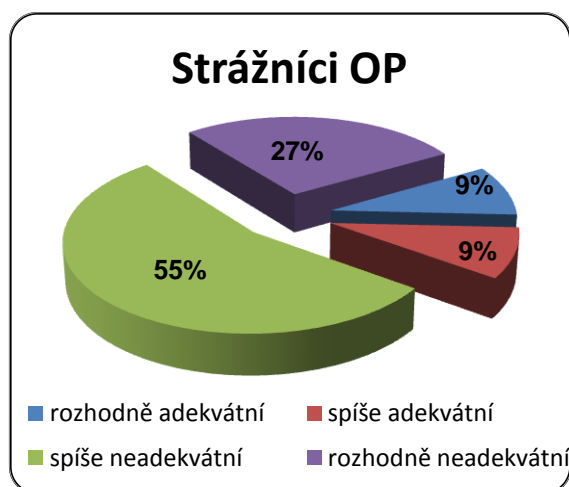
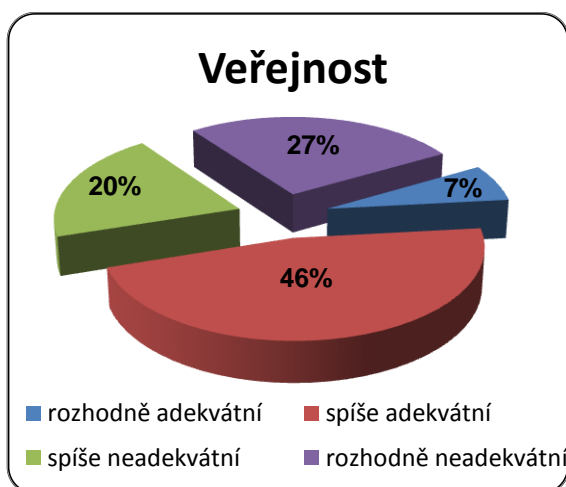
Naproti tomu však strážníci OP odpovídají v 55% spíše ne na otázku dostatečné technické vybavenosti a 9% z nich uvádí rozhodně ne. Tedy vnímání strážníků v otázce dostatečné technické vybavenosti je spíše negativní. Zastupitelé na tuto otázku odpovídají spíše pozitivně. 33% uvádí spíše ano a 33% dokonce rozhodně ano.

Otázka č. 8. Je financování obecní policie městem dostatečné a vyhovující?

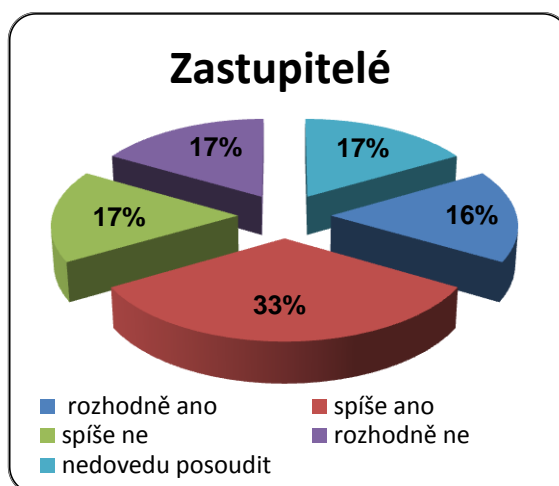
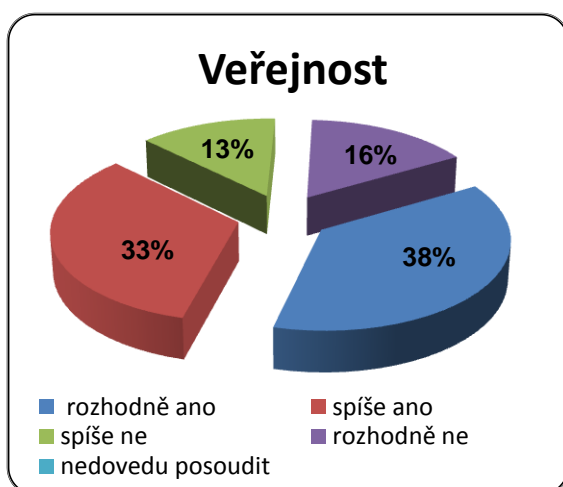
44% veřejnosti není schopno posoudit, zda financování OP městem je dostatečné a vyhovující a 43% respondentů této skupiny usuzuje, že je spíše nedostatečné. Více jak polovina strážníků vnímá financování OP městem negativně (46% rozhodně ne a 27% spíše ne). Zastupitelé města Zábřeh zase v 50% odpovědí usuzují, že financování je spíše dostatečné a vyhovující a 16% vnímá financování OP městem rozhodně vyhovující. I zde je patrný značný rozdíl mezi vnímání této situace veřejností a strážníky OP na straně jedné a zastupiteli města na straně druhé.

Otázka č. 9. Jak hodnotíte adekvátnost mzdy příslušníků městské policie k pracovním povinnostem a úkolům?

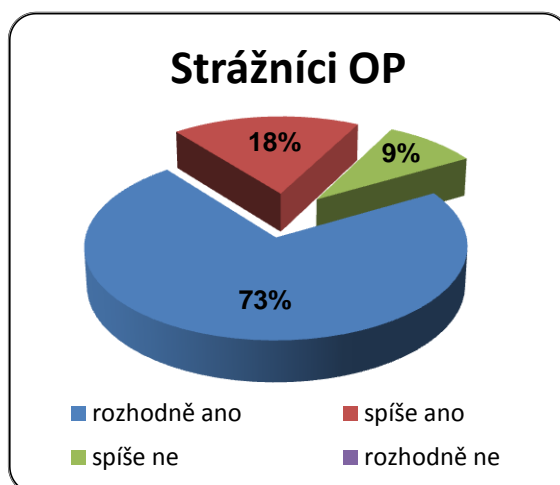
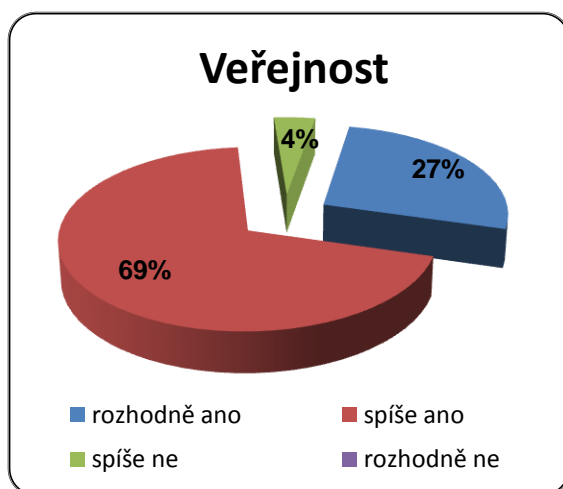
V otázce adekvátnosti mzdy strážníků OP k jejím pracovním úkolům a povinnostem 46% dotazované veřejnosti uvádí možnost spíše adekvátní. Zastupitelé města Zábřeh vnímají mzdu ještě pozitivněji (spíše adekvátní 50% a rozhodně adekvátní 16%). I v tomto případě jasná většina dotazovaných strážníků OP hodnotí mzdu spíše neadekvátní (55%) a celých 27% z nich vnímá mzdu rozhodně neadekvátní ve vztahu k povinnostem a úkolům, které zastávají.

Otázka č. 10. Je počet policistů pro Vaše město vyhovující?

V této otázce 33% veřejnosti odpovídá spíše ano a 38% dokonce rozhodně ano. Podobně zastupitelé uvedli v 33% spíše ano a 16% rozhodně ano. Faktem je, že nezanedbatelných 17% zastupitelů naopak uvádí odpověď rozhodně ne. Strážníci OP města Zábřeh v 55% odpovědí uvedli možnost rozhodně ne a 18% z nich uvádí spíše ne. Čili negativně posuzuje tuto odpověď významná většina dotazovaných strážníků OP.

Otázka č. 11. Cítíte se vy a vaše rodina ve svém městě bezpečně?

Ve skupině veřejnosti se 69% dotazovaných cítí ve svém městě spíše bezpečně a 27% veřejnosti dokonce rozhodně bezpečně. Velmi podobně se cítí zastupitelé (67% spíše ano a 22% rozhodně ano). Strážníci OP ve významné většině (73% dotazovaných) uvádí, že se ve svém městě cítí rozhodně bezpečně. Dalších 18% strážníků uvádí možnost spíše ano.

Otázka č. 12. Co podle vás chybí obecní polici ve vašem městě.

V této otevřené otázce uvedu relevantní myšlenky každé skupiny zvlášť a vždy jen originální myšlenku. Nejde mi zde opět o kvantitu jednoho výroku, ale spíše o různorodost názorů.

Ve skupině veřejnosti zazněli tyto odpovědi:

„Odpovídající mzda a na to se vážící pracovní nasazení!“

„Logické uvažování.“

„Motivace“

„Vzdělání“

„Mohlo by jich být víc“

„Chut' do práce a ochota pomoci. Plus reálný pohled na danou situaci.“

„Nevím o ničem, co by jim chybělo - nemám dostatek informací.“

„Všeobecná schopnost správné komunikace s lidmi, jednání a úcta. Často se setkávám se strážníky, kteří vystupují velmi nadřazeně.“

„Rychlost příjezdu na místo zákroku.“

„Větší iniciativa a odvaha.“

„Osobní zkušenost: neumí dobře zacházet s důkazními materiály. Nejdříve to na stanici, každý ohmatá a podívá se a pak je napadne, že to neměli dělat, protože teď z toho nemůžou sejmout otisky prstů.“

Skupina zastupitelů odpovídala:

„Chut' do práce za tu almužnu.“

„Zájemci o pracovní místo.“

„Nedovedu posoudit, nemám všechny informace.“

„Technika a vyšší forma přípravy.“

„Větší kamerový systém a zákony, které by umožnily strážníkům větší kompetence.“

Strážníci OP uvádějí:

„Rozšířenější kamerový systém“

„Chybí mi možnost vzdělávat se a rozvíjet se.“

„Lepší platové podmínky, nikdo nemá o tuto práci zájem za ty peníze.“

Otázka č. 13. Popište profil „ideálního strážníka“ obecní policie.

Skupina veřejnosti uvedla:

- „Měl by být především ochotný pomoci a chovat se přiměřeně situaci.“
- „Měl by se nebát výtržníky zkrotit. A ne schovávat se v autě, odjet a dělat, že nic neviděl, aby nemusel zasahovat.“
- „Profesně způsobilý, svědomitý, občansky zodpovědný.“
- „Normální, vnímavý, důstojný a rozumný.“
- „Zdatný, slušný, odvážný.“
- „Všímavý, ochotný a měl by mít řádné znalosti zákona.“
- „Předvídavý.“
- „Zodpovědný, ohleduplný, ochranný.“
- „Vůdčí osobnost, která si musí umět na místě sjednat pořádek.“
- „Měl by být schopen řešit i vážné situace a nevyhýbat se jim.“
- „Vzdělaný, ohleduplný, lidský přístup, profesionální...“

Zastupitelé uvedli:

- „Psychicky vyrovnaný, středoškolsky vzdělaný muž okolo 40 let věku v dobré fyzické kondici.“
- „Netroufám si uvést.“
- „Vychovaný, slušný, klidný, rozhodný, spravedlivý, s vnitřní životní jistotou a vlastním uspořádaným životem.“

Strážníci OP vidí „ideálního“ kolegu takto:

- „Férový, slušný ale nebojácný.“
- „Musí umět pracovat v partě.“
- „Musí umět používat selský rozum a ničeho se nebát.“

Otázka č. 14. Co podle vás dělá obecní policie ve vašem městě zbytečně?

Veřejnost odpovídala takto:

- „Hodně rozdávává botičky a málo brání klid města.“
- „Pospává po nocích v autě na parkovištích a stará se více o lehké dopravní přestupky (např. parkování, tam, kde to jinak než v zákazu stejně nejde), než o pořádek ve městě a kriminální prostředí.“

„Pokuty za přesčas parkování.“

„Obchůzky- protože když vidím opilce ve městě narušovat pořádek tak policie nic nedělá a ignoruje situaci.“

„Když je zavoláte kvůli rušení nočního klidu, je to často zbytečné. Nevědí, co mají dělat.“

„Nemyslím si, že by něco dělala zbytečně.“

„Myslím si, že MP by se měla inspirovat v zahraničí. Některé činnosti jako je hlídání přechodů atd. například ve VB zajišťují dobrovolníci či důchodci.“

„Dohled nad některými místy. Měli by jít spíše na ta rizikovější.“

Skupina zastupitelů odpověděla:

„Kdyby něco dělali, zbytečně nemuseli by tu být.“

„Pochůzky v pravé poledne...kde jsou, když je večer?“

„Zbytečně se snaží soupeřit s Policií ČR. Jsou to přeci dvě různé složky.“

Strážníci OP uvádějí:

„Myslím, že vše, co děláme je k něčemu.“

„Vypomáhání při řešení pořádku na různých sportovních či kulturních akcích. Tohle riziko by měli nést zaplacení profesionálové.“

Otázka č. 15. Jak byste zlepšil/la organizaci a řízení obecní police ve vašem městě?

Skupina veřejnosti uvedla:

„Nedokážu odpovědět.“

„Myslím si, že jsou dobře organizováni, každé ráno stojí na přechodu, tak je někdo asi organizuje.“

Zastupitelé:

„Je nutné jí zvýšit pravomoci zákonem.“

„Posílil bych službu v krizových časech, což je páteční a sobotní večer. Toto je však závislé na navýšení počtu strážníků.“

„Organizace a řízení je na dobré úrovni, podle mého názoru není třeba nic zlepšovat, pouze zvýšit počet městských strážníků a upravit jejich finanční ohodnocení.“

„V tuto chvíli je organizace práce MP na optimální úrovni. Po pokusech o "rajonizaci", které se ukázaly být neschůdnými se organizace všech posunula na celé město a je to tak správné.“

Strážníci:

„Od vedení, přes rozpis služeb a vybavení...to by bylo na dlouho.“

„Komunikace vedení se strážníky.“

„Nerad bych konkretizoval.“

5 Výsledky a diskuse

5.1 Komparace obecní policie Šumperk a Zábřeh na Moravě

5.1.1 Struktura, organizace a řízení

Srovnání struktury Městské policie Šumperk a Městské policie Zábřeh.

V obou městech byla městská policie zřízena zastupiteli na základě závazné vyhlášky. V Zábřehu však o rok dříve. Městská policie Zábřeh si prošla i snižováním počtu strážníků (z 15 na 10), byla zrušena i stálá služba a zřízeny jen úřední hodiny. Městská policie Šumperk si takovými změnami neprošla.

Už při srovnání počtu obyvatel města Šumperka (26 749) a obyvatel města Zábřeh (13 457) je zcela zřejmé, že by počet strážníků měl být u MpŠ vyšší, bohužel si nejsem jistá tím, jestli je tento rozdíl dostačující. V Šumperku připadá na 1 strážníka městské policie zhruba 1029 občanů. V Zábřehu připadá na 1 strážníka zhruba 897 občanů.

Celkově se organizace a struktura neliší. Řízení Městské policie Šumperk i Zábřeh spadá do kompetencí starostům města. Velitelé městské policie mají také obě města, prvním rozdílem v organizaci je u MpŠ zástupce ředitele a asistentka ředitele. Další rozdíl byl v pozici Asistenta prevence kriminality. Záměrem bylo posílit hlídky městských strážníků. V roce 2016 byli na tuto pozici přijati dva uchazeči. Ti měli působit spíše preventivně. Neměli pravomoci jako strážníci, nemohli řešit přestupky, nebyli vyzbrojeni služební zbraní, fungovali pod dohledem městských strážníků.

Zaměstnanci MpŠ jsou rozděleni do čtyř směn, s pátou záložní směnou, Zábřeh má strážníky rozdělené dle příslušných okrsků.

5.1.2 Financování

Městská policie Šumperk i Zábřeh musí splňovat kritéria vyplývající ze zákona č. 250/2000 sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Město v průběhu roku hospodaří s obecním rozpočtem, což je základní finanční plán města.

Struktura rozpočtu se zpracovává dle rozpočtové skladby stanovené vyhláškou Ministerstva financí ČR. V obecním rozpočtu jsou obsaženy příjmy a výdaje obce, také příjmy a výdaje vlastních zřízených organizací. Každý rok si městská policie sama vypracuje svůj návrh rozpočtu, rozpočet podléhá následnému schvalování zastupitelstvem. I rozpočet městské policie je tvořen příjmy a výdaji.

Pro srovnání Městské policie Šumperk a Zábřeh jsem si vybrala pár základních ukazatelů.

V roce 2016 byly v Šumperku výdaje na platy a pojistné strážníků 12 543 000 Kč, v Zábřehu tyto náklady činily 6 799 000 Kč.

V Zábřehu byly v roce 2016 výdaje na bezpečnost a veřejný pořádek 1 012 000 Kč, z toho bylo použito 953 000 Kč na provoz Městské policie Zábřeh a 59 000 Kč na kamerový systém.

V Šumperku bylo dle státního rozpočtu roku 2016 použito na provozní výdaje 1 705 000 Kč a příjmy za parkovací karty činily 200 000 Kč. Dále MpŠ využívá aktivně systémů dotací, např. prevence kriminality, kdežto u Městské policie Zábřeh je využití dotačních programů zanedbatelné.

5.1.3 Dotazníkové šetření

V rámci komparace dotazníkového šetření obou měst jsem se zaměřila na výsledky, které objasňují stanovené výzkumné otázky práce. Budu zde popisovat zásadní rozdíly nebo významné shody ve vnímání jednotlivých otázek v obou městech.

Otázka č.1. Jsou pravomoci strážníků obecní policie přiměřené k výkonu jejich služby?

57% dotazované veřejnosti v Šumperku vnímá pravomoci jako přiměřené, kdežto v Zábřehu je to jen 20% respondentů. Taktéž strážníci OP v Šumperku posuzují své pravomoci k výkonu služby v 60% případů jako přiměřené, ale strážníci v Zábřehu pouze v 37 %. Zastupitelé v městě Šumperk se téměř shodují v otázce přiměřenosti se svými kolegy v Zábřehu (67% a 50%)

Otázka č.2. Je městská policie dobře technicky vybavena?

V obou zkoumaných městech vnímá veřejnost technickou vybavenost strážníků OP jako spíše dobře vybavenou (Šumperk 73% a Zábřeh 67% respondentů). Strážníci OP obou měst však téměř shodně vnímají opak. 60% strážníků Šumperka a 55% Zábřeha vnímá technickou vybavenost jako spíše nedostatečnou. 56% zastupitelů Šumperka soudí že OP je v jejich městě rozhodně dostatečně technicky vybavena. Významně jiný pohled mají

zastupitelé Zábřeha, kde tuto možnost odpovědi zvolilo jen 33% respondentů. 33% zastupitelů se přiklání k odpovědi spíše ano.

Otázka č.3. Je financování obecní policie dostatečné vzhledem k úkolům a povinnostem této instituce?

Významná část veřejnosti v obou městech uvádí, že tuto otázku nedovede posoudit (Šumperk 51%, Zábřeh 44%). Významnější část veřejnosti (43%) v Zábřehu ale usuzuje, že financování OP je spíše nedostatečné. Oproti tomu v Šumperku se k této možnosti přiklonil menší počet respondentů (28%). 47 % Šumperských strážníků usuzuje, že financování OP městem je **spíše nedostatečné**. Avšak v Zábřehu vnímá 46% strážníků financování za **rozhodně nedostatečné**. Velkým rozdílem je vnímání financování skupinou zastupitelů oproti veřejnosti či strážníkům. V Šumperku 45% zastupitelů uvedlo možnost spíše dostatečné a 33% dokonce rozhodně dostatečné. Podobně je na tom zastupitelstvo Zábřeha. 50% dotazovaných uvádí spíše dostatečné a 16% rozhodně dostatečné.

Otázka č.4. Je mzda strážníků obecní policie adekvátní k jejich povinnostem a úkolům?

Dá se říci, že veřejnost obou měst vnímá mzdu strážníků jako adekvátní k jejich povinnostem a úkolům (Šumperk 43% a Zábřeh 46% respondentů). Naprosto naopak to však vnímají strážníci OP. Naprostá většina dotazovaných strážníků v obou městech se vyjádřila, že mzda je spíše nebo dokonce rozhodně neadekvátní k jejich povinnostem a úkolům. Zastupitelé obou měst téměř shodně (Šumperk 56% a Zábřeh 50%) usuzují, že mzdy strážníků OP jsou spíše adekvátní k jejich povinnostem a úkolům.

Otázka č.5. Je počet strážníků obecní policie pro konkrétní město dostačující?

42% veřejnosti města Šumperk odpovědělo, že počet strážníků OP v jejich městě je spíše vyhovující. v Zábřehu 38% respondentů veřejnosti dokonce uvedlo, že počet strážníků je rozhodně vyhovující. Opačně to vnímají strážníci jak Šumperka tak Zábřeha. 46% Šumperských strážníků uvádí možnost rozhodně nevyhovující a podobně 55% Zábřežských strážníků odpovídá volbou rozhodně nevyhovující. Zastupitelstvo Šumperka i Zábřehu velmi podobně vnímá počet strážníků OP spíše vyhovující.

Otázka č.6. Jak by mohl vypadat profil ideálního strážníka OP dle názorů respondentů?

Veřejnost města Šumperk nejčastěji zmiňuje:

Měl by být ochotný pomoci a chovat se přiměřeně situaci, zdatný, slušný, odvážný, všímavý, ochotný a měl by mít řádné znalosti zákona.

Veřejnost v Zábřehu by ideálně měla strážníka, který je:

Vůdčí osobnost, která si musí umět na místě sjednat pořádek a měl by být schopen řešit i vážné situace a nevyhýbat se jim. Měl by být také vzdělaný, ohleduplný, lidský přístup, profesionální.

Zastupitelé v podstatě shodně vnímají ideál strážníka OP jako:

Psychicky vyrovnaný, středoškolsky vzdělaný, vycvčený, respektovaný, slušný, klidný, rozhodný, spravedlivý muž okolo 40 let věku v dobré fyzické kondici.

Strážníci OP vidí ideál hlavně v:

Spolehlivosti, partnerství odhodlání, nebojácnosti a férovosti.

6 Závěr

Ve své diplomové práci jsem se pokusila charakterizovat institut obecní policie jako jeden z nejdůležitějších nástrojů, které má obec k dispozici k tomu, aby na svém území zajistila veřejný pořádek. Popsala jsem historický vývoj až k novodobému pojetí obecní policie tak jak ji známe dnes.

Důležitou částí bylo charakterizovat postavení obecní policie v systému veřejné správy, její pravomoci, odpovědnosti, povinnosti a úkoly. V části práce jsem se také zabývala systematikou správy, veřejné správy, samosprávy a obce jako zřizovatele. Pro širší pochopení jsem provedla komparaci obecní policie v České republice vybranými státy Evropy.

Praktickou část mé práce tvořilo porovnání obecní policie ve městech Šumperk a Zábřeh na Moravě. Komparace proběhla na základě studie struktury, organizace, řízení a financování obou měst. Důležitá data a zjištění přineslo dotazníkové šetření, do kterého jsem, pro různé úhly pohledu, zapojila náhodnou veřejnost, zastupitele měst a příslušníky obecní policie těchto měst. Vzhledem k tomu, že jsem porovnávala dvě města, z nichž jedno je městem okresním s větším počtem obyvatel, očekávala jsem rozdíl v organizaci, a financování. Tyto fakt však neměli vliv na vnímání respondentů k problematice obecní policie. Obecně mohu říci, že veřejnost má logicky jinou představu o financování, technickém zázemí, pravomocech či počtu strážníků než samotní strážníci. Na druhé straně i zastupitelé obou měst vidí obecní polici, jejíž rozpočet schvalují, v jiném světle než samotní strážníci.

Tato práce by měla sloužit jako zdroj informací pro všechny tři skupiny respondentů, či širokou veřejnost zajímající se o tuto problematiku. Věřím, že získané údaje mohou být uplatněny jak při správě obecní policie tak i při rozvoji této u nás historicky důležité a řekla bych tradiční instituci.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

Knižní publikace:

BRÁZDA, Jan. *Komunální policie ve velkých městech*. Praha: Policejní akademie ČR, 2008. 120 s. ISBN 978-80-7251-274-4.

BUCHANAN, James M. *Veřejné finance v demokratickém systému I. vyd.* Brno: Computerpress, 1998. 324 s. ISBN 80-7226-116-9.

HENDRYCH, Dušan, ČEBIŠOVÁ, Taisia, KOPECKÝ, Martin, MIKULE, Vladimír. *Správní právo: obecná část*, Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2012. 792 s. ISBN **978-80-7179-254-3**.

LACINA, Karel. *Evropská veřejná správa*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2004. 86 s. ISBN 80-86754-10-3.

MACEK, Pavel, UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny obecních policí I. I.vyd.* Praha: Police History, 2004. 215 s. ISBN 80-86477-26-6.

MACEK, Pavel, HÁJEK, Vladimír. *Obecní policie II. I.vyd.* Praha: Vydavatelství PA ČR, 2003. 168 s. ISBN 80-7251-133-5.

MACEK, Pavel, UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva III.*, Praha: Police History, 2001, 230 s. ISBN 80-86477-01-0.

MACEK, Pavel, UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva II.*, Praha: Police History, 1999, 230 s. ISBN 80-902670-0-9.

MACEK, Pavel, UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva I.*, Praha: Vydavatelství Themis, 1997, 180 s. ISBN 80-85821-52-4.

NADINE, Laue. *Formierung der Ortspolizeibehörde Bremerhaven (1945 bis 1947)*. Schriftenreihe der Deutschen Gesellschaft für Polizeigeschichte e. V., Bd. 15, Frankfurt/M. 2013. 128 s. ISBN 978-3-86676-295-4.

NAHODIL, František. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 366 s. ISBN 978-80-7380-536-4.

PEKOVÁ, Jitka, JETMAR, Marek, PILNÝ, Jaroslav. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

PEKOVÁ, Jitka, KADERÁBKOVÁ, Jaroslava. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

POMAHAČ, Richard. *Veřejná správa*. Praha: C. H. Beck, 2013. 336 s. ISBN 978-80-7400-447-6.

PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část. 7. dopl. vyd.* Brno: Vydavatelství Doplněk, 2007. 420 s. ISBN **978-80-7239-207-0**.

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo 2. vyd.* Praha: Vydavatelství ASPI Publishing, 2009. 464 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

HOLUBCOVÁ, Martina. *Ročenka města Šumperka 2016 1. vyd.* Šumperk: Město Šumperk, 2017. 124 s. ISBN: 978-80-906100-9-5

Oficiální dokumenty:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, čl. 104 odst. 3.

2. usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Prováděcí vyhláška Ministerstva vnitra České republiky č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii

Vyhláška Ministerstva vnitra České republiky č. 444/2008 Sb., o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka obecní policie.

Zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

Webové stránky a příspěvky na webových stránkách:

Metropolitan Police Service. [online]. Dostupné z WWW:

http://en.wikipedia.org/wiki/Metropolitan_Police_Service

About Us. City of London Police. [online]. Dostupné z WWW:

<http://www.cityoflondon.police.uk/CityPolice/About/>

Policejní prefektura v Paříži – Policejní komisařství v Paříži [online]. Dostupné z WWW:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Policejní%20prefektura_v_Paříži

Police municipale. [online]. Dostupné z WWW:

[http://fr.wikipedia.org/wiki/Police_municipale_\(France\)](http://fr.wikipedia.org/wiki/Police_municipale_(France))

Zákon o organizaci policie *Polizeiorganisationengesetz.* [online]. Dostupné z WWW:

[http://www2.zhlex.zh.ch/appl/zhlex_r.nsf/WebView/747181CCBDD7E98AC12570D50022D378/\\$File/551.1.pdf](http://www2.zhlex.zh.ch/appl/zhlex_r.nsf/WebView/747181CCBDD7E98AC12570D50022D378/$File/551.1.pdf)

Policejní zákon *Polizeigesetz.* [online]. Dostupné z WWW:

[http://www2.zhlex.zh.ch/appl/zhlex_r.nsf/WebView/167BDE965CA92519C12575D800431484/\\$File/550.1_23.4.07_65.pdf](http://www2.zhlex.zh.ch/appl/zhlex_r.nsf/WebView/167BDE965CA92519C12575D800431484/$File/550.1_23.4.07_65.pdf). *Polizeigesetz vom 23. April 2007* [online]. [cit. 2017-10-23]

Rozpočet města Šumperk. [online]. Dostupný z WWW:

<https://www.sumperk.cz/cs/sprava-mesta/rozpocet-mesta/>.

Rozpočet města Zábřeh. [online]. Dostupný z WWW:

<http://www.zabreh.cz/mesto-zabreh/rozpocet/20752-rozpocet-mesta-2016>.

Ročenka města Zábřeh 2016. [online]. Dostupný z WWW:

http://www.zabreh.cz/assets/File.ashx?id_org=18942&id_dokumenty=1792

Asociace městských strážníků, obecních a městských policíí České republiky. *Důvodová zpráva o založení ASOMP ČR*. [online]. Dostupný z WWW:

<http://www.asompcr.cz/zprava-o-zalozeni-asociace>.

Asociace městských strážníků, obecních a městských policíí České republiky. *Morální kodex strážníka*. [online]. Dostupný z WWW:

<http://www.asompcr.cz/zprava-o-zalozeni-asociace>.

8 Přílohy

Příloha č.1

Vyhláška č. 11/93 O ZŘÍZENÍ MĚSTSKÉ POLICIE MĚSTA ŠUMPERKA

Městské zastupitelstvo v Šumperku na základě zákona ČNR č. 367/1990 Sb. o obcích ve znění pozdějších předpisů (v úplném znění zákona č. 410/1992 Sb. § 16 odst. 1 a § 36 odst. 1, písm. f), v souladu se zák. č. 553/1991 o obecní policii, schválilo na svém zasedání dne 16. června 1993 tuto obecně závaznou vyhlášku.

čl. 1

Městské zastupitelstvo zřizuje Městskou policii města Šumperka.

čl. 2

Městskou policii řídí starosta města Šumperka.

čl. 3

Městská rada zřizuje funkci vrchního strážníka.

čl. 4

Každý má právo obracet se na pracovníky městské policie se žádostí o pomoc. Strážníci jsou povinni v rozsahu svých úkolů požadovanou pomoc poskytnout.

čl. 5

Stejnokroj strážníka Městské policie města Šumperka se skládá z černé osmihranné čepice, černé kožené bundy, šedomodrých kalhot, černých polobotek, šedomodré košile, černých kožených rukavic, z černé vázanky a z dalších náležitostí dle zákona o obecní policii.¹⁾ Stejnokroj nosí strážník v době plnění svých služebních povinností a při akcích, stanovených starostou města Šumperka.

čl. 6

Stejnokroj nebo jeho části v kombinaci dle čl. 5, nesmí v územním obvodu města Šumperka používat jiné fyzické nebo právnické osoby, aby nemohlo dojít k záměně se strážníkem Městské policie v Šumperku.

čl. 7

Ruší se obecně závazná vyhláška č. 18 o zřízení Městské policie města Šumperka, vydaná dne 15. 3. 1992.

čl. 8

Tato obecně závazná vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. 7. 1993.

1) zákon č. 553/1991 Sb. § 27 o obecní policii ve znění pozdějších předpisů.

Příloha č.2.

Dotazník

Vážená paní, vážený pane

jmenuji se Pavlína Semrádová a jsem studentkou posledního ročníku Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity. Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala téma „*Charakteristika obecní policie a její místo v systému veřejné správy*“. Pro kvalitní zpracování tohoto tématu je nutné provést dotazníkové šetření. Proto bych Vás ráda tímto požádala o podrobné přečtení otázek. Svou odpověď prosím označte křížkem (X). V poslední části dotazníku jsou otázky postaveny tak, aby Vám umožňovaly stručně vyjádřit Váš názor.

Vyplněný dotazník, prosím, zašlete na emailovou adresu semradova.pavla@seznam.cz Dotazník je anonymní a všechna data budou využita pouze jako podklad pro mou diplomovou práci.

Předem děkuji za Vámi věnovaný čas!

1. Pohlaví?

- a) Žena
- b) Muž

2. Věk?

- a) Do 25 let
- b) 26-35 let
- c) 36-45 let
- d) 46-55 let
- e) Nad 55 let

3. Jaké je Vaše dosažené vzdělání?

- a) základní
- b) střední bez maturity
- c) střední s maturitou
- d) vyšší odborné
- e) vysokoškolské

4. Jaká je Vaše současná pracovní pozice?

- a) zaměstnanec soukromý sektor
- b) OSVČ
- c) nezaměstnaný

- d) důchodce/důchodkyně
- e) student
- f) strážník
- g) velitel

5. Jak dlouho zde žijete?

- a) do 5 let
- b) 5-10 let
- c) 10-15 let
- d) 15 let a více

6. Jak vnímáte přiměřenost pravomocí strážníků OP k výkonu jejich služby?

- a) příliš rozsáhlé
- b) přiměřené
- c) nedostatečné
- d) velmi nedostatečné

7. Domníváte se, že je městská policie ve Vašem městě dobře technicky vybavena?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) rozhodně ne

8. Je financování městské policie městem vyhovující a dostatečné?

- a) zcela dostatečné
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) rozhodně ne

9. Jak hodnotíte adekvátnost mzdy příslušníků městské policie k pracovním povinnostem a úkolům?

- a) rozhodně adekvátní
- b) spíše adekvátní
- c) spíše neadekvátní
- d) rozhodně neadekvátní
- e) nedovedu posoudit

10. Je počet policistů pro Vaše město vyhovující?

- e) rozhodně ano
- f) spíše ano
- g) spíše ne
- h) rozhodně ne

11. Cítíte se Vy nebo Vaše rodina ve svém městě bezpečně?

- a) ano velmi
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) rozhodně ne

12. Co podle Vás chybí strážníkům městské policie ve Vašem městě, pokud něco?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. Popište profil „ideálního strážníka“ obecní policie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Co podle Vás dělá městská policie ve Vašem městě naprosto zbytečně?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. Jak byste zlepšil/la organizaci a řízení obecní policie ve vašem městě?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Děkuji Vám za ochotu a čas, který jste věnoval/a vyplnění tohoto dotazníku a také za Vaše názory, myšleny a připomínky k tématu.